

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.
ΕΤΟΣ Ε' — ΔΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΠ. ΓΙΟΥΛΗ.— Έξοπραξις τῶν φόρων. (Ἐπίκαιρα οικονομικά ζητήματα).

Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ.— Ἀποκρηά.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ.— Ρωμαντικά Γυρίσματα— Στὸ βοσκὸ τῶν τραγουδιῶν— Ὁ Σκλάβος (Σύμφωνα μετὰ τὸ ποίημα τοῦ Ἄϊνε) [Ἐιδικῶς παρεχωρήθησαν διὰ τὸν «Παντογνώστην»].

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ.— Στὸ σπῖτι τῆς ἀμαρτίας (Διήγημα

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ.— Οἱ δύο Πιπίνες (Διήγημα)

Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ.— Ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη κατὰ τὸν 16ον καὶ 17ον αἰῶνα.

ΔΕΩΝ. Χ. ΖΩΗ.— Ἐγγραφα Τούρκων Διοικητῶν Ἑλληνιστί.

ΔΙΑΦΟΡΑ.— Παλαιὰ καὶ νέα.— Γνωστὰ καὶ ἄγνωστα κλπ. κλπ.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 5

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΕΙΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΓΛΟΥ

Χειρουργου Ὀδοντιάτρου τῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων

Θεραπεύει ἐντὸς ὀλιγίστων ἡμερῶν ὅλας τὰς παθήσεις τοῦ στόματος καὶ ὀδόντων
Σφραγίσαι, Γέφυραι, Ὀδοντοστοιχίαι κλπ. ἐφικμύζονται ἐπιστημονικῶς.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΔΩΡΕΑΝ

9 π. μ. — 1)2 μ. μ. καὶ 3 ἕως 7 μ. μ. ἐκτὸς Πέμπτης καὶ Κυριακῆς

Ὁδὸς Ζήνωνος 41 παρὰ τὴν Πλατεῖαν Ὀμονοίας

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
‘ΠΑΝΤΟΓΝΩΤΗΣ,’
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΟΙ

Ἐσωτερικοῦ Δραχ. 100
Ἐξωτερικοῦ ἐν γένει 200

Αἱ συνδρομαὶ πάντοτε προληρωταί.

Πᾶσι ἐπιστολαὶ τοῦ χρηματικὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται πρὸς τὴν διεύθυνσιν

ΔΙΑΝ ΠΡΩΣΕΧΩΣ
ο
ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ
Ἡ ὀργανώσις
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
ΜΕ ΕΙΣΟΔΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΝ

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ὁμιλήσωσι παρακαλοῦνται νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Παντογνώστου»

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1921

ΙΔΡΥΤΗΣ Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ὁδὸς Κεχαγιά 5

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: Ἐσωτερικοῦ Δρ. 100

Νέον Φάληρον (Ἀθηνῶν) Τηλεφ. Νο 30

Ἐξωτερικοῦ ἐν γένει > 200

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'-ΕΤΟΣ 50Ν

15 Φεβρουαρίου 1928

Αριθ. 2

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΙΣΠΡΑΞΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

Κου ΣΠΥΡΟΥ ΓΙΟΥΛΗ

Αἱ ἔκτροποι σκηναὶ τῆς Κρήτης, μετὰ τὰ τελεσίγραφα καὶ τὰς διαδηλώσεις τῶν φορολογουμένων, ἢ μελαγχολικὴ αὐτὴ σονάτα τοῦ ἡρωϊκοῦ λαοῦ, τῆς ὁποίας τὸ πρελούτιο ἀπετέλεσαν αἱ σκηναὶ τῶν Μοιρῶν δὲν ἐνεπνεύσθησαν, εὐτυχῶς, ὑπὸ τῶν καινοφανῶν ἐκείνων θεωριῶν, ἀλλὰ ἐστράφησαν δυστυχῶς κατὰ παλαιοῦ καὶ πάντοτε νέου ζητήματος, τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων.

ΣΠΥΡ. ΓΙΟΥΛΗΣ

Ἐζητήθησαν λοιπὸν τὰ ὀφειλόμενα παρὰ φορολογουμένων καταστραφέντων ἐκ θεομητιῶν ἐν ᾧ ἀντιτάσσοτο ἢ ἐνστασις τοῦ Μενίπου; ἐπέδειξαν δηλαδὴ αἱ ἀρμόδιοι τῆς εἰσπράξεως ὑπηρεσίαι, ὑπέρβασιν καθήκοντος; ἢ παρέλειψαν στοιχειώδεις τοιοῦτον;

Ἀντικειμενικῶς ἐξεταζομένου τοῦ ζητήματος ἡ ἀπάντησις πρέπει νὰ εἶναι ἀρνητικὴ. Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Κράτους νὰ εἰσπράττει χρήματα κανένα δὲν πληρεῖ προορισμόν, ὅταν τὰ εἰσπρατιόμενα ἀποστεροῦν τῶν στοιχειωδῶν ἀνέσεων τοὺς πολίτας, ἀνέσεων αἵτινες ἀποτελοῦν ἀναφαίρετον δικαίωμά των.

Ἄλλ' εἶναι ἀκόμη ἀναντίρρητον ὅτι τὸ κακὸν ὡς πα-

ρεστάθῃ σύστημα τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων, ἐν προκειμένῳ, οὐδόλως βρύνει τὰς ταμιακὰς ὑπηρεσίας. Διότι καὶ ἐὰν ὑποτεθῇ, ἀκόμη ὅτι ἀπὸ ταμειακῆς ἀπέψεως ἄλλα συστήματα θὰ ἦσαν ἀνετα διὰ τοὺς φορολογουμένους καὶ ἀσφαλῆ διὰ τὸ Κράτος καθ' ἃ θὰ ἀπήλασσαν τὴν Κρατικὴν ὑπηρεσίαν τῶν φροντίδων καὶ τῶν ἐνοχλήσεων τῆς εἰσπράξεως ὅπως ἐν δημοσίᾳ συζητήσῃ ἀνοικεῖως, εἶχε ζητηθῇ, πάλιν οὐδόλως θὰ διωρθεῖτο τὸ κακόν, διότι τοῦτο δὲν ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἔργου τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω παραγνωρίσεως ἐρρίφθη κατ' ἐπανάληψιν ἢ ἰδέα τῆς ἀναθέσεως τῆς εἰσπράξεως τῶν δικαιομάτων τοῦ Δημοσίου εἰς ἀνεξαρτήτους ὀργανισμοὺς καὶ σχετικῶς ἐμελετήθη ὁ μηχανισμὸς τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς εἰσπράξεως καὶ ὁ διακανονισμὸς τῆς ἐκ παραλλήλου λειτουργίας αὐτῆς ἐν συνεργασίᾳ πρὸς τὰ κρατικὰ ὄργανα.

Εὐτυχῶς ἀντὶ τῆς πρὸς τὴν ὁδὸν ταύτην τροπῆς, ἣτις θὰ ἐμάρανε καὶ τὸν ζῆλον καὶ τὴν καλὴν θέλησιν, ποῦ δμολογουμένως καταβάλλεται ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ὑπαλλήλους, εἶδον τὸ φῶς, τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα, δι' ὧν ἐκυρώθη τὸ πρωτόκολλον τῆς Γενεύης, κατὰ τὰς συμφωνίας τῆς ὁποίας — ἴσον παράρτημα — οἱ Δημόσιοι ταμίαι θὰ ἐξακολουθήσουν διεξάγοντες — σὺν τῆς ἄλλοις — τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων ὡς μέχρι τοῦδε, θὰ καταθέτουν δὲ μόνον τὰς εἰσπράξεις εἰς τὴν Τράπεζαν, ἀρμοδίαν μόνον διὰ τὴν συγκέντρωσιν αὐτῶν διὰ λῆσμόν τοῦ Δημοσίου.

Τὸ Κράτος μετὰ τὴν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν — τοὺς Ταμειακοὺς ὑπαλλήλους, — τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων δεδικαιολογημένως δὲν ἔπρεπε νὰ δμολογήσῃ τὴν ἀνεπάρκειάν του καὶ τὴν ἀδυναμίαν του οὔτε ἢ ἐξασφάλισις ἀνεωτέρας εἰσπράξεως θὰ ἰσοφάριζεν τὴν ἠθικὴν ἀπώλειαν ἐκ τῆς μεσολαδήσεως τρίτων μεταξὺ Δημοσίου καὶ πολιτῶν,

ΑΔΕΛΦΟΙ

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

ΔΙΟΛΟΥ-ΣΤΑΔΙΟΥ

διότι τότε ή πεποιθήσις του πολίτου περί του κύρους και της ικανότητος του Κράτους θά εξέλιπεν.

Άλλαχού έπομένως όφείλονται τά αίτια, που προκαλούν τάς διαμαρτυρίας των φορολογουμένων, καθώς έπίσης και που δημιουργούν τά αιώνια καθυστερήματα των έσόδων του Κράτους. Τά αίτια ταύτα υπό μίαν έποψιν όφείλονται εις την βεβαίωσιν των φόρων καθ' ήν είτε λόγω κακής έξακριδύσεως του φορολ. βάρους ό φορολογούμενος πολίτης έπιβαρύνεται με πολύ άνωτέρους φόρους του δικαίου, ή διότι λόγω της κακής μεθόδου έκφείγει της φορολογίας, με τάς έκδικάσεις και ένστάσεις με τάς όποίας άλλοτε άγωνίζεται έπί μακρόν να τακτοποιήθι, ή δια δταν συλλήδην, καθ' ά παρετηρήθη, γίνεται ή έκκαθάρισις των άπαιτήσεων τούτων του Δημοσίου παισιότερων χρήσεων. Και ένταύθα ούτε ό ζήλος από τό προσωπικών των έπί της βεβιιώσεως υπαλλήλων άσφαλώς, ούτε ή πνοή της προς αναδιοργάνωσιν και βελτίωσιν των υπηρεσιών της βεβιιώσεως προσπάθειας λείπει, ό ρυθμός όμως και ό τόνος δέν υπάρχει και ίσως δέν έπεζητήθη προς πρόληψιν. των συμπαρομαρτουσών εις τάς μεταρρυθμίσεις ταύτας ζημιών, έπ' άρκετόν χρόνον.

Τήν αλήθειαν της έν τη βεβιιώσει των φόρων ένδεικνυομένης μεταρρυθμίσεως διεπίστωσεν και τό Συνέδριον του Δικηγορικού Συλλόγου, καθ' ό ου μόνον έξιτηθή ή μεταρρύθμισις της διαδικασίας των Διοικ. Δικαστηρίων και ή ίδρυσις ειδικού φορολογικού δικαστηρίου προς έπίλυσιν των φορολογικών διαφορών, αλλά και ή διαδικασία της βεβιιώσεως των άμέσων φόρων, ίνα έπιτευχθι, ή συμμετοχή άπάντων των πολιτών εις τά φορολογικά βάρη αναλόγως προς την οικονομικήν έκάστου άντοχήν. Οπότε ό έλεγχος των φορολογουμένων, εις ου; δέον να δοθι μεγάλη έλευθερία, δικαιοτέρον θά διεξήγετο και κάθε σχετική δαπάνη άπονομής δικαίου κατά την γνώμην όλων των οικονομολόγων θά είνε παραγωγική, διότι αι ύλικαι και ήτικαι δυνάμεις των

ατόμων έπαυξάνουν την παραγωγήν, εκεί όπου υπάρχει τάξις και ασφάλεια βασιλεύει δικαιοσύνη.

Έν τούτοις δια την παρατηρηθείσαν καθυστέρησιν έν τη εισπράξει των φόρων, δι' ήν λεχθήτω έν παρόδω ότι υπέρ ποτε και άλλοτε έτηρήθη κατά την ένεστύωσιν χρήσιν παραδειγματική και ένδελεχής των άρμοδιών έπιμέλεια, άνάλογος προς τό Κυβερνητικόν οικονομικόν πρόγραμμα άσφαλώς υπό μίαν άποψιν αίτια δέν είναι ούτε ή φοροτεχνική ύπηρεσία ούτε ή ταμιακή τοιαύτη, διότι και εις την περίπτωσιν άκόμη καθ' ήν άπεφασίετο ή ένδεικνυομένη συμπλήρωσις των κενών θέσεων των άρμοδιών ύπηρεσιών και έπετυγχάνετο ή έγκαιρος βεβιιώσις των φόρων και γενικώς καθιερωτο σύστημα καθ' ό θά ήτφαλλίετο τό Δημοσίον, αλλά και θά διηυκολύνοντο οι φορολογούμενοι, άτυχώς από της έποχής του Θεανθρώπου, υπάρχουνσιν άκόμη άμφισθητούντες τό δικαίωμα του Κράτους να εισπράξει, καθώς έπίσης οι μη άμφισθητούντες τουτο, άλλ' άποφεύγοντες την έκπλήρωσίν του, άφ' ου και Έκείνος ήρωτήθη σχετικώς, δια να έπακολουθήσθι τό "τά του Καίσαρος τφ Καίσαρι κλπ.,

Πρός περιορισμόν της κακής ταύτης έξεως μεγάλως ίσως θά συνέβαλεν και ή προσπάθεια προς φορολογικήν διαπαιδαγώγησιν του λαού, ήν έπίλεκτοι συνάδελφοι, άσφαλώς θά προήγον. Αναπτυσσομένης δ' ουτ' της φορολογικής συνειδήσεως των πολιτών, θά εξέλιπεν κατά τό μάλλον και ήττον ή τάξις έκείνη των έπιτηδείων των καθ' έξιν άποφευγόντων την πληρωμήν, τον άντίκτυπον της παραλείψεως των όποίων, δοκιμάζουν οι λοιποι φορολογούμενοι, θά εξέλιπε δέ συγχρόνως και ή έντύπωσις ότι ή άσυνόσια των όφείλεται εις την άνεπάρκειαν του Κράτους.

h. n. d. k. n. g.

της αύξησεως των άποδοχών των δημ. υπαλλήλων, άλλ' έξ άλλου ουδέμια σοβαρά μελέτη του ζητήματος έγένετο μέχρι τουδε υπό των Κυβερνήσεων, άρκουμένων να δίδωσιν ύποσχέσεις πληρωθησόμενας — ίσως — κατά την δευτέραν παρουσίαν! Και ουτως ή παρέλκυσις της έπιλύσεως του ζητήματος έγκυμονει πολλούς κινδύνους εις βάρος του κρατικού συγχροτήματος.

Οί δημ. υπάλληλοι δια πολλών των ύπομνημάτων και δια στατιστικών πινάκων υπέδειξαν τους πόρους, από τους όποιους δύνανται να βελτιωθι ή θέσις των, χωρίς να τσακίσουν τά σκέλη του προϋπολογισμού!

Είναι λοιπόν, καιρός να δοθι έν τέρμα εις την ύπόθεσιν αυτήν, διότι ή άπόγνωσις πολλά δύνανται να κάμη και άς άφεθώσι κατά μέρος οι κρεοντισμοί, διότι εις ουδέν συμβάλλουσιν ή εις την θερμότεραν σύσφιγξιν των υπαλληλικών οργανώσεων.

ΕΝΑΣ ΑΓΩΝ ΔΙΚΑΙΟΣ

Ποιος ήμπορει ν' άρνηθι ότι ό διεξαγόμενος άγών των δημοσπαλληλικών τάξεων προς βελτίωσιν της οικονομικής καταστάσεώς των δέν είναι δικαίος; Και έν τούτοις άρνούνται την δικαίωσιν των αξιώσεών των αι τελευταίαι Κυβερνήσεις, διότι τά οικονομικά του Κράτους δέν τό έπιτρέπουν, εις κάθε δέ νομιμόφρονα κίνησιν των υπαλλήλων, καταφεύγουσιν εις κρεοντισμούς έπισείουσιν τό φάσμα της άπολύσεως!

Και όρθως άναγνωρίζεται ότι τά οικονομικά του Κράτους δέν είναι ίσχυρά να βαστάσωσιν την δα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
"ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ,"

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΟΙ

Έσωτερικού. Δραχ. 100
Έξωτερικού έν γένει 200
Αί συνδρομαί πάντοτε προπληρωτέαι.

Πάσαι αι έπιστολαιοκαι τά χρηματικά έμβάσματα δέον ν' άπευθύνονται προς την διεύθυνσιν

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

Και προκειμένου περί δημ. υπαλλήλων είναι ανάγκη να προσθέσωμεν ότι μιά τάξις αυτών άδικείται περισσότερο και αυτή είναι ή των ταμειακών υπαλλήλων. Από έτών πολλών — άγνωστον από πότε — θρυλοούνται ότι θά γίνουσι προαγωγαί και θά συμπληρωθώσι τά κενά, αλλά προαγωγάς άκούομεν και προαγωγάς δέν βλέπομεν!

Ο κ. Υπουργός των Οικονομικών από τους ταμειακούς υπαλλήλους περιμένει να εισπράξει τους φόρους και εις αυτούς ίσως θά έπρεπε να τους έδιδε καλύτεραν τύχη. Πολύ πιθανόν να είναι ή καθυστέρησις των προαγωγών των ταμειακών μέτρον ποινής κατά των υπαλλήλων τούτων, διότι εις ένια ταμεία υπάρχουν καθυστερήματα εισπράξεως έσόδων, αλλά δέν πρέπει να λησμονηθι ότι μόλις πρό τινος εκ του πίνακος του διαγωνισμού του Οκτωβρίου π. έ. των δημ. εισπρακτόρων προσελήφθησαν υπέρ ογδοήκοντα, συνεπώς αυταπόδεικτον είνε ότι τά περισσότερα Ταμεία ειργάζοντο άνευ των κυρίως όργάνων της εισπράξεως, πλην δέ τούτου άντικρύζουν μεγίστην άπροθυμίαν εκ μέρους των φορολογουμένων πολιτών, λόγω της γενικής οικονομικής κρίσεως.

Όπως δήποτε ή συμπλήρωσις των κενών θέσεων (δι' άς είναι αναγεγραμμένοι τό κονδύλιον της δαπάνης εις τον προϋπολογισμόν) του ταμειακού κλάδου είναι ουσιώδες μέτρον προνοίας δια την άπρόσκοπτον και συστηματικήν παρακολούθησιν της εισπράξεως των φόρων, έν φ' εκ του έναντίου δικαίως χαλαροῦται ό ζήλος και ή προθυμία των ταμειακών υπαλλήλων, είνινες όσον βλέπουνσι τάς συχνάς προαγωγάς εις τους λοιπούς κλάδους της διοικήσεως έπί τοσοῦτον άποκαρδιούνται.

ΞΥΝΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ

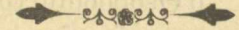
Όλος ό κόσμος περιμένει τάς Άπόκρευς να διασκεδάσθι και να λησμονήσθι τάς πικρίας και τους κόπους ένός όλοκλήρου έτους και τρέχει πολύ φυσικά, εις τάς περιωνύμους μάνδρας, κοινώς λεγομένας "κέντρα διασκεδάσεως," όπου όμως κατά τό τέλος του.... γλεντιού άνακαλύπτει ότι έπεσεν εις χείρας φρακαφορε-

μένων ληστών και πληρώνει ό δυστυχής τά λύτρα δια ν' άπελευθερωθι; κι' έτσι ή διασκεδάσις του βγαίνει ζυγή κι' άνάποδη!

Συμπολίτης παρεπονέθη ότι εις τό Ντελις έπλήρωσεν μίαν φιάλην μαυροδάφνης άντι δραχ. 174,90 μόνον παρακαλώ, ήτοι δραχ. 120 δια την μαυροδάφνην — στοιχίζουσιν δραχ. 24 — δραχ. 39 δια τον φόρον του Δημοσίου και 15.90 δια πουρμπουάρ! Και τό δυστυχές θύμα της διασκεδάσεως έρωτά! "Άλλά τί κάνει ή άγορανομία ; , ,

— Καλά εύχαριστώ, του άπήντησαν, και «έξελθών ό συμπολίτης έξωθι της Μάνδρας διασκεδάσεως άπήγγετο!»

ΔΙΑ ΤΟΝ ΚΟΝ ΜΕΤΑΞΑΝ

Τό λειτουργούν εις τό Ταχυδρομείον Άθηνών ταμειυτήριο είνε έντελώς άνεπαρκές να έξυπηρετή τάς ανάγκας του κοινου, όχι από έλλειψιν προθυμίας του προσωπικού, αλλά λόγω της έξαιρετικής κινήσεως.

Θά ήτο σκόπιμον ν' ανοιχθι και μία άλλη θυρίς ταμειυτηρίου προς έξυπηρέτησιν του κοινου, διαμαρτυρομένου κατά των ταχυδρομικών υπαλλήλων άδικως, διότι ουσοι δέν πταίουν άπολύτως, άλλα τό πνεύμα της τακτοποιήσεως όλων των ζητημάτων εκ των ένόντων.

Τρεις άκόμη υπαλλήλους θά τους έξεικονομήσθι ό κ. Μεταξάς δια να έξοικονομηθι και τό κοινόν, τό όποιον διαρκώς πληρώνει την άβελτηρίαν των άρμοδιών!

ΔΙΑ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Η Διεύθυνσις του "Παντογνώστου," αισθάνεται την ύποχρέωσιν να έκφράσθι τάς πολλάς εύχαριστίας της προς τους άξ. κ. κ. συνεργάτας και συνδρομητάς αυτού, διότι μετά μεγίστης προθυμίας εύθους από της έπανεκδόσεώς του ύπεστήριξαν τό περιοδικόν μας

Όμολογούμεν ότι μετά την μακράν διακοπήν του "Παντογνώστου," δέν άνεμένομεν τόσον θερμήν ύποστήριξιν εκ μέρους των άνωτέρω και μάάλιστα την στιγμήν που έκδίδονται τόσα περιοδικά. Τό τοιοῦτο μας συγκινεί ιδιαίτέρως, ύποσχόμεθα δέ να καταβάλωμεν πάσαν προσπάθειαν δια την βελτίωσιν της έκδόσεως του "Παντογνώστου," και την αύξησιν των σελίδων αυτού.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΑ "ΟΛΥΜΠΙΑ,"

ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

ΑΠΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΣΕ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

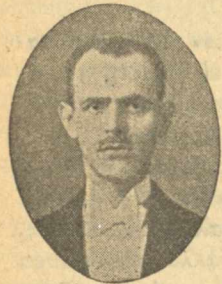
ΑΠΟΚΡΗΑ

ΤΟΥ Κ^{ΟΥ} Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ

—'Από δῶ, παιδιά— ἀπό δῶ— ἡ γκαμήλα περνάει, τρεχάτε. .

—Νά ὁ φασουλῆς . . .!

—Ρέ σεις, στοῦ Μουρούζη τὸ μεσημέρι θάναί ὁ Θεοδοσίου, νά πᾶμε κεῖ πέρα, κ' ἄς πᾶμε τώρα κατὰ τὸ σχολειό, ἦτανε τοῦ φρόνιμου μαθητῆ ἢ παρατήρηση!

Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο tempora Ο mores. Πᾶνε πειὰ καὶ δὲν ξαναγυρνᾶνε, σὰν τὰ νειάτα μας ποὺ γοργόφτερα μᾶς φεύγουν καὶ μᾶς ρίχνουν στὸν κατήφορο τῆς ζωῆς!

Ἀποκρηὰ ξεχασμένη ποὺ μοῦ θυμίζει ὅλη τὴν ἀπονήρευτη παλιὰ ζωὴ. Τρέχαμε, παίζαμε, γλεντούσαμε ἀδελφικὰ καὶ τίμα!

«Κάθε πέρασι καὶ καλύτερα!» Εἶν' ἡ πειὸ ἐπιτυχημένη λαϊκὴ παροιμία. Στὴ λακωνικότητά της μπορεῖ κανεὶς νὰ φιλοσοφήσῃ, νὰ ξαναγυρῶσι πίσω στὰ παλιὰ του χρόνια καὶ νὰ ξαναζωντανέψῃ ὅλη του ἡ ὄμορφη ζωὴ τῆς παλιᾶς ἐποχῆς, ποὺ ἀλλοίμονο . . . ἔσβυσε καὶ δὲν θὰ ξαναφανῆ.

Στὰ περασμένα ὅλοι περιμέναμε πότε νὰ ῥθουνε οἱ ἀποκρηές, νὰ μασκαρευτοῦμε, νὰ γλεντίσουμε.

Τώρα σὲ κανένα δὲν κάνει ἐντύπωσι ὁ ἐρχομὸς τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἀνωμάλου παρενθέσεως τοῦ χρόνου!

Τὸ ἔχουμε καταλάβει πῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθουν οἱ ἀποκρηές γιὰ νὰ μασκαρευτοῦμε! Ὅλοι μας, ποῖος λίγο-ποῖος πολὺ, ἔχουμε κᾶτι ἀποκρηάτικο ἀπάνω μας. Ἔτσι μᾶς κατήντησε ἡ . . . πρόοδος!

Καὶ δὲν θὰ ἦτανε ἄτοπο, λοιπόν, νὰ καταργηθῆ ἡ συνήθεια τῆς μεταμφίσεως, ἀφοῦ ἡ ἀποκρηὰ στὴν Ἀθήνα δὲν ἐμφανίζεται τὴν ὀρισμένη ἐποχῇ, ἐκτὸς ἂν καθορίζαμε τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὡς «πανηγῦρι» τῆς συνεχοῦς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς μασκαράτας!

Ἀκόμα καλύτερα θὰ ἦτανε νὰ ἐορτάζεται τὸ «πανηγῦρι» αὐτὸ σὰν μιὰ ἐθνικὴ ἐορτή, νὰ πέφτουν κανόνια, νὰ παρελαύνουν «κατὰ τήνοικεῖαν τάξιν» τὸ γαϊτανάκι, ἡ γκαμήλα, ὁ φασουλῆς, οἱ Μεγαλόσταυροι, οἱ ἐθνικοὶ ἥρωες, οἱ λύται τοῦ οικονομικοῦ προβλήματος, οἱ διατελέσαντες βασιλεῖς τῶν ὀρέων, οἱ λαβόντες δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας καταχρήσεων, οἱ κατασκευασταὶ συμβάσεων, καὶ γενικῶς ὅλοι οἱ σύγχρονοι διαπρεπεῖς ἄνδρες!

Τὴν ὅλην ἐορτὴν πρέπει νὰ κλείνῃ ἓνα ἀναμνηστικὸ λεύκωμα ποὺ νὰ περιέχῃ τίς καλύτερες κοινωνικοπολιτικὰς μελέταις, γραμμένες ἀπάνω στὴ σημερινὴ ἐξέλιξι καὶ μὲ συγχρονισμένη νοοτροπία π. χ. γιὰ τὴν ἀγνότητα τῶν δημοσίων ἡθῶν, γιὰ τὴν ἀμεροληψία τῶν δικαστῶν, γιὰ τὴ φιλοπατρία τῶν στρατιωτικῶν, γιὰ τὴν καθαρότητα τῶν καλογέρων, γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοσυγκρασία τῶν ψαλτάδων, γιὰ τὴ μόρφωσι τῶν δασκάλων, γιὰ τὴ πρόοδο τῆς ἐλληνικῆς σκηνης, γιὰ τὴν κοινωνικὴ αὐστηρότητα τῶν χοριτσιῶν, γιὰ τὴν εὐεργετικὴν δράσι τῆς ἀγορανομίας, γιὰ τὴν τουρκοελληνικὴν διάλεκτον τῶν προσφύγων, γιὰ τὴν ἀφοσίωσι στὸ καθήκον τοῦ λαοῦ τοῦ ὁποίου ἀντιπρόσωποι εἶναι οἱ βουλευταί, καὶ γιὰ ὅ,τι τέλος πάντων μᾶς ἐσερβίρησε ἡ νεοελληνικὴ ἐθνικὴ δράσις!

Ἔστι μοῦ φαίνεται, ἂν ἡ πρότασίς μου γίνῃ δεκτὴ, μὲ κᾶτι καινούργιο τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀποκρηᾶς θὰ ἔχῃ κανεὶς ν' ἀπασχοληθῆ.

Παλιὰ ἀποκρηά! Δέ βαριέσαι, ἄς μένη ἐκεῖ θαμένη κάτω ἀπ' τὴ βαρεῖα πλάκα τῆς λησμονιάς!

Γ. Ιωάννου

ΜΟΥΣΙΚΟΤΕΧΝΙΚΑ — ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΑ

ΡΩΜΑΝΤΙΚΑ ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ

Τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ

Κ^{ΟΥ} ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ.

Ο ΣΚΛΑΒΟΣ

(Σύμφωνα μὲ τὸ ποίημα τοῦ Ἄϊνε)

[Ἐιδικῶς παραχωρηθέντα διὰ τὸν «Παντογνώστην».]

ΣΤΟ ΒΟΣΚΟ ΤΩΝ ΤΡΑΓΟΥΓΙΩΝ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Στὸ βοσκὸ τῶν τραγουδιῶν ἦρθες, κυβερνήτρα τῶν καρδίων.

Στὸ βοσκὸ τῶν τραγουδιῶν ἦρθες, ποθητὴ, καθὼς τὸ παρα-
[μύθι
στοὺς καημοὺς τῶν ἄρρωστων
[παιδιῶν.

ἘΓιασεμὰ σοῦ στόλιζαν τὰ
[στήθη

καὶ μαζί ἓνα ρόδο μὲ ὁμορφία
σὰν ἀπὸ τὴν τέχνη δουλεμένη
καὶ ἦσουνα τῆς τέχνης ζωγραφιά
καὶ μαζί τῆς φύσης χαϊδεμένη.

Ἄπο σὲ τὰ ἄγιασεμὰ
θὰ τὸ πήρανε τὸ μοσκοβόλημά τους,
κι ἂν τοὺς ἔδινε θεὸς κάποιος τὴ λαλιά,
νά! ἡ φωνὴ σου νὰ ἦταν μίλημά τους.
Μὰ ὁ βοσκὸς τῶν τραγουδιῶν
τὴ φωνὴ τοῦ! πῶς τὴν ἔχασε μπροστά
[σου!

Φούντωμα, σὲ γάστρα, λουλουδιῶν,
κι ἀεροκυματίζαν τὰ μαλλιά σου.

Τοῦ βοσκοῦ τὴ μυστικὴ τὴ στάνη
τὴν πλημμύριζε ἥλιου φῶς,
καὶ τὸ φῶς τοῦ σοῦ ἔγινε στεφάνι
καὶ φιλοῦσε σου ἀδερφὸς
ὁ ἥλιος σου τὰ πόδια καὶ ὅ,τι
μπρὸς στὰ μάτια τοῦ βοσκοῦ τὰ φλο-
[γερά
σοῦ ἄπλωνε καὶ σοῦ ἔκανε τὴ νιότη
στὰ κοπάδια τοῦ κυρά.

Στὸ βοσκὸ τῶν τραγουδιῶν ἦρθες, κυβερνήτρα τῶν καρδιῶν.

Κάθε μέρα ἡ ὄραία καὶ ἡ νέα θυγατέρα τοῦ βασιλιᾶ στὸ περιβόλι περπατοῦσε τοῦ πατέρα.

Κάθε μέρα πηγαινοέρχοταν ἐκεῖ τὴν ὄρα ποὺ ἀπλωνότανε ἡ βραδιά σιμὰ στὴν ἀναβρυστικὴ πηγὴ μὲ τὰ ποὺ ἀφρίζαν καὶ παφλάζαν κρύα
[νερά.

Κάθε μέρα νέος ὄραϊος καὶ ὁ σκλάβος ἐκεῖ πέρα τὴν ὄρα ποὺ ἀπλωνότανε ἡ βραδιά στέκοταν κοντὰ στὴν ἀναβρυστικὴ πηγὴ μὲ τὰ ποὺ ἀφρίζαν καὶ παφλάζαν κρύα
[νερά.

Ὁ σκλάβος μέρα μὲ τὴ μέρα καὶ πιὸ πολὺ χαλκοπρασίνιζε ἡ θωριά του στὸ τέλος πήρε τὴ χλωμάδα τοῦ θανάτου.

Καὶ μιὰ βραδιά μὲ βήματα ἴσα ὀλόϊσα γοργὰ μπροστά του στάθηκε στὸ περιβόλι πέρα ἡ θυγατέρα τοῦ βασιλιᾶ.

—Σκλάβε, θέλω νὰ μάθω τ' ὄνομά σου
Καὶ τὴ πατρίδα σου καὶ τὴ γενιά σου!

—Μεχμέτης τ' ὄνομά μου,
κι ἀπὸ τῆς Ἀραπιάς τὴν Ἰεμένη κρατιέται μου ἡ γενιά ἀπὸ τοὺς Ἀσκρά.
Εἶμαι ἀπὸ κείνους ποὺ ὅποιον ὁ ἔρωτας
[χτυπᾶ,
πεθαίνει.

Κωστή Παλάμα

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

ΤΟΥ Κου Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ

Ο ήλιος είχε δύσει σ' ένα χρωμα βυσσινή και σύγνεφα ύστερα παραταχτήκανε μολυβένια, φέρνοντας γρήγορα τὸ σκοτάδι, πὸ ἄρχισε τὰ πέφτει ἀριὸ στοὺς δρόμους τῆς παραλίας καὶ νὰ τυλίγει τὰ καράβια πούτανε ἀγκυροβολημένα στὸ ἤσυχο λιμάνι.

Οἱ ἐργάτες, ἰδρωμένοι καὶ λερωμένοι, γυρνούσανε ἀπ' τὴ δουλειὰ στὰ σπίτια τους καὶ ἄλλοι τρυπώνανε στὶς ταβέρνες γιὰ μεζέδες καὶ κρασί. Ὁ θόρυβος τῆς ἡμέρας εἶχε σταματήσει, τὰ κάρρα καὶ τὰ φορτηγὰ αὐτοκίνητα δὲ φωνάζανε στοὺς δρόμους τῆς βιομηχανικῆς πόλης, τ' ἀμπάρια τῶν φορτηγῶν βαποριῶν εἶχανε σφαλίσαι, οἱ φωνές τῶν ἐκφορτωτῶν καὶ τὰ βρυσίδια εἶχανε κοπεὶ καὶ βαθὺ τὴν τὴν σκοτάδι τυλίγει τὰ καράβια πὸν σὺν παραμορφωμένοι ὄγκοι, σὺν σκιῆς συμμαζωμένες, φαίνονται, ἀπὸ πλαγιῆς βου-

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗΣ

ῶν, πὸν μιὰ θύελλα, λὲς τ' ὄχε συνεπάρει καὶ ἀπαρτήσῃ στῆς γαλήνης τὸ ξεκούρασμα καὶ τὴ σιωπὴ. Φυσούσε ἕνα ψυχροῦτσικὸ βορριανέμι. Στὸς δρόμους θαμποφώταγαν τὰ ἠλεκτρικὰ φῶτα. Ὁ οὐρανὸς μαύριζε σὺν ἀνοιχτὸς Ἄδης.

Ὁξω ἀπ' τὴν πόλιν περπατούσαμε βιαστικά, καὶ πέρα κάτι φῶτα τρεμοσβύνανε, ἀπὸ ἀριὰ σπιτάκια. Στὰ βήματά μας βότσαλα σκουντούσαμε, πετιόντουσαν καὶ φωνές σκυλιῶν διαπερνούσανε τ' αὐτιά μας ἀπὸ καίτια καὶ μέσ' ἀπὸ μάντρες. Ξένοι ἀνθρώποι περνούσανε βιαστικοί, μερικοὶ βραδυπόροι, μεθυσμένοι, πὸν τραγουδούσανε ἀμανέδες.

Ἐνα μαγαζάκι φωτισμένο πλησιάσαμε.

Μιὰ λατέρνα ἔπαιζε καὶ διασκέδαζε κάτι γλεντζέδες, ἀνθρώπους τοῦ λιμανιοῦ, βαρκάρηδες, ἐκφορτωτές, καρβουνιάρηδες, μὲ κόκκινα ζουνάρια. Ἐνας ψηλὸσωμος χτυποῦσε τὰ κουτάλια τοῦ φαγητοῦ, ἕνας ἄλλος τραγουδοῦσε τεντώνοντας σὺν τῆ χίνα τὸ λαϊμὸ του, καὶ ὁ βοηθὸς τοῦ λατερντζῆ ἔπαιζε τὸ ντέφι, πούχε μορφὴ ἀτσιγκάνικη.

Ὁ χορευτῆς φώναζε δυὸ χωροφυλάκους, πὸν μπήκανε στὸ μαγαζί, νὰ τοὺς κεράσῃ. Δὲν ἤθελε νὰ παρεξηγηθῆ ἀπ' τὰ ὄργανα τῆς τάξεως στὸ μεθύσι του, καὶ γιὰ νὰ τὰ καλοπιάσει, διέταξε κρασί.

— Δὲν πειράζει — εἶπε ὁ ἕνας χωροφύλακας.

— Ὅχι δά. Μᾶ; προσβάλλετε . . . εἶπαν ἀπ' τὴν παρῆκα.

Σὲ λίγο τσουγκροῖσανε ὅλοι μαζί καὶ ρουφήξανε, ἕνα κοκκινέλι κρασί μπογιατισμένο, φιαχτό, πὸν ὁ μαγαζάτορας τὸ σερβίριζε στοὺς μεθυσμένους ἀλκοολικούς, πὸν ξεπέφτανε στὴν ταβέρνα του.

Ξαφνικὰ φωνές, σὺν ἀπὸ δάρομο, τρυπήσανε τ' αὐτιά μας, γυναίκες, στὴν ἀπέναντι μάντρα, πὸν κλειούσε σκόρπια σπιτάκια.

Ὁ φίλος μου μοῦ εἶπε σιγανά, δείχνοντας μὲ τὸ χέρι.

— Νά, ἐκεῖ μέσα θὰ μποῦμε. . .

Μιὰ σιδερόφραχτη μεγάλη πόρτα φυλάγανε χωροφυλάκοι.

— Σταθεῖτε — μιὰ φωνὴ αὐστηρὴ μᾶς ἔκοψε τὸ βῆμα, σὰ νὰ μπαίναμε σὲ φυλακὴ.

Δυὸ χωροφυλάκοι μᾶς πλησιάσανε, καὶ ἀφοῦ καλὰ μᾶς ψάξανε, μὴ τυχὸν εἶμαστε ὀπλισμένοι, μᾶς δόκανε ἄδεια τῆς ἐλευθέρως εἰσόδου.

Μπροστά μας σκοτάδι ἀπλωνότανε καὶ οἱ φωτινές γραμμές, ἀπ' τὶς φωτισμένες γρίλλες τῶν παραθυριῶν, ἀπ' τὰ καμαράκια, πὸν βρίσκονταν στὴ σειρὰ, σὺν κελιά μοναστηριοῦ.

Ἄλλες φωνές ἀκούσαμε. . . Γινότανε γυναικοκρυγᾶς. Ἐνα σωρὸ χυδαῖες βρυσιῆς ἀκούγαμε πὸν ὁ φίλος μου εἶτανε μουδιασμένος, μὲ τὸ περιβάλλο πὸν μᾶς ἔζωνε. Ἡ ἰδέα ὅμως, ὅτι στὴν ἐξέπορτα φυλάγανε σκοποὶ, μᾶς ἔδινε κουράγιο καὶ ψυχραιμία.

Μιὰ ξεμαλλιασμένη, — φαινότανε σαραντάρρα — ἔβριζε κάτι ἄλλες μὲ κοντὰ φουστάνια, πὸν μικρές, μὰ στὴν ἀσχήμια γοιές, μὲ τὰ μάγουλα μπογιατισμένα μὲ ἀλοιφές καὶ πούδρες, γιὰ νὰ σκεπάζουνε τὶς ρυτίδες, πὸν ὄχι τόσο ἡ ἡλικία, ὅσο τ' ἐξενύχτια καὶ οἱ καταχρήσεις εἶχανε ἀνοίξει. Βοῖζονταν ὅλες σὺν στρίγγλες, πὸν στὰ σκοτεινὰ τῆς αὐλῆς, μοιάζανε ξωτικά.

— Κι' ὅμως — γύρισε καὶ μοῦ εἶπε ὁ φίλος μου κουνώντας μὲ θλίψη τὸ κεφάλι του — γιὰ σκέψου, ὅτι ὑπάρχουνε ἀνθρώποι, πὸν ξεκινᾶνε καὶ ἔρχονται δῶ μέσα, γιὰ νὰ βροῦνε στὰ βασανισμένα καὶ σακατεμένα αὐτὰ κορμιά, λίγης ὥρας ἡδονῆ.

Καὶ τοῦ ἀπάντησα.

— Ὑπάρχουνε κτήνη ἀνθρώπινα ἄπειρα. Ἡ ζωὴ δὲν εἶνε ἐλεγχτὴ γιὰ ὅλους.

Ἐνας πλακόστρωτος διάδρομος πλαῖί μας φωτιζότανε καὶ ἕνα σωρὸ καμαράκια μὲ κάρτ — ποστὰλ στοὺς τοίχους κρεμασμένα, ἀπὸ εἰκόνες αἰσχροῦς, καὶ στὰ τραπέζια γλάστρες μὲ ψεύτῃ α ἄ θη.

Οἱ γυναῖκες φορούσανε στὰ πόδια τσόκαρα καὶ στὰ μαλλιά φακιόλια χρωματιστά, κόκκινα, κίτρινα, πράσινα, γιὰ νὰ φαντάζουνε στὰ μάτια τῶν πελατῶν. Μὰ εἶτανε καὶ σοβαρὲς πολλές. Κάποιος κάποιον τοίμπησε καὶ τὸν ἔλουσε μὲ βρυσιῆς, μὲ τὴ βραχνιὰ φωνή της, πὸν τὴν εἶχε σβύσει ἡ παραλυσία καὶ ἡ ἀρρώστεια.

Ὅλες ἐρεῖπια εἶτανε. Ὁμορφιῆς πὸν δύσανε πρόωρα. Στὰ κουρασμένα πρόσωπά τους, θαμποφέγγανε τὰ περασμένα κάλλη, πὸν τὰ ρούφηξε ἡ πορνεία. Καὶ περριμένα τους πελάτες ἐργατικὸς ἀνθρώπους, φτωχοῦς φαντάρους καὶ ναῦτες, κάτι ἄλητες νὰ τὶς ἐπισκερτοῦ-

νε, γιὰ νὰ πάρουνε λίγα παραδάκια νὰ ζήσουνε.

Τὶς κοιτάζαμε καὶ μᾶς δείχτανε τὶς γάμπες τους, χαμογελοῦσανε, μήπως κατορθώσουνε νὰ μᾶς ἐλκύσουνε στὸ σκοτάδι, πὸν ἔκρυπτε τὶς πούδρες καὶ τὶς σοῦφρες στὰ μάγουλά τους.

Ἐνα μαγαζάκι, στὸ βάθος τοῦ διαδρόμου, φωτιζότανε πὸν πολὺ καὶ μιὰ παρῆκα κεῖ μέσα γλεντούσε μὲ λατέρνα.

Πολλές γυναῖκες καθόνταν μαζί τους στὰ τραπέζια καὶ πίνανε. Κάτι φυσιογνωμιῆς ἀλλόκοτες, πὸν εὐχαρίστηση αἰσθάνονταν νὰ διατρέχει τὴ σκοτεινὴ ψυχὴ τους, πίνοντας μαζί μὲ τὶς γυναῖκες, πὸν τοὺς δίνανε γούστο, ὑπάρξεις πὸν συναντῶντο στὸ μαγαζάκι τῶν κοινῶν γυναικῶν, γιομάτες περιπέτεια καὶ βάσανα μιᾶς πολυκύματης ζωῆς.

Ἐνας μεσόκοπος βλογιοκομμένος, στραβοσάγωνος μᾶς εἶδε καὶ μᾶς φώναξε.

— Περάστε, κύριοι. . .

Μπήκαμε καὶ σ' ἕνα τραπέζακι καθίσαμε.

— Οὐζα νὰ μᾶς δόσης — τοῦ παρήγγειλα.

Ἡ ἀπέναντι παρῆκα θορυβοῦσε, τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνίας πὸν εἶχανε μαζί της ἔχθρα, γιὰ τὴ ἔφταιγε πάντοτε στὴ φτώχεια τους, στὰ βάσανά τους καὶ στὸν ἔρωτά τους.

«Κόσμε, ἄχ! κόσμε ψεύτῃ» — φώναξε ἕνας νελικῶτος, μὲ κίτρινα χεῖλη καὶ ἄχρωμα μάτια. Κι' ἕνας ἄλλος σηκώθηκε ψηλά, μὲ τὸ ποτήρι τὸ οὔζο στὸ χέρι καὶ φώναξε βραχνά. «Δὲν ἐμάθαμε γράμματα, ρε παιδιὰ, ρε κορίτσια, ὅμως σπουδάσαμε καλά, σὲ τοῦτο τὸν παλιόκοσμο, τὴν κοινωνία». Κι' ἕνας ἄλλος μὲ μιὰ μύτη στριφτὴ, πὸν πήγαινε νὰ φιλήσει τὸ ἀριστερὸ του μάγουλο, συμπλήρωσε. «Ἡ κοινωνία. Εἶναι μιὰ γυναῖκα. Σ' ἀγαπάει λίγο καὶ σὲ μισεῖ πολὺ, πολὺ βαθειὰ καὶ στὸ τέλος σὲ ἐκδικεῖται σκληρὰ, πολὺ σκληρὰ».

Μιὰ θλίψη, σὺν φτερό, πέρασε καὶ χαίδεψε ὅλους τοὺς γλεντζέδες καὶ βιαστικὴ ἔφυγε, γιὰ ν' ἀρχινήσῃ ἡ λατέρνα καὶ ὁ χορὸς.

Οἱ γυναῖκες χορεύανε, τραγουδοῦσανε, βροντούσανε κάτω τὰ πόδια τους, καὶ μὲς τὴν ἀντάρρα καὶ τὴ σκόνη, μιὰ χαρὰ περνοῦσε, σὺν τὴ χαρὰ πὸν καὶ οἱ πὸν πλούσιοι περνοῦνε, ἡ χαρὰ πὸν δὲ διακρίνει τάξεις, καὶ πὸν γιὰ ὅλους εἶναι ἴσια, ὅμοια μὲ τὸ θάνατο, πὸν ἴδια σφαλᾶει τὰ μάτια καὶ στὶς ἀθῶες καὶ στὶς ἀμαρτωλές.

Τοῦ λατερντζῆ τὸ χέρι ἀκρύραστο γυρνοῦσε τὸ χέρι τοῦ ὄργανου, μαθημένο ἀπὸ χρόνια νὰ δίνει κέφι στὸν κοσμάκι. Μιὰ δουλειὰ καὶ αὐτὴ. Οἱ καλὲς δουλειές καὶ οἱ κακές, ὅλες μὴ δὲν ἔχουνε τὴ θέση τους στὸν κόσμον τοῦτο;

Ὁ φίλος μου εἶχε πέσει σὲ μιὰ βαθειὰ σκέψη καὶ σιωπῆ. Τὸν σκούνηξα.

— Ἄκου . . . ἀκου. . . γύρισε καὶ μοῦ εἶπε, εἶνε αὐτὴ, εἶνε ἡ φωνὴ της . . . Νά, εἶνε χαλασμένη, ξεκουρδισμένη τῆρα, ὅμως εἶνε ἡ φωνὴ της. . .

Καὶ τοῦ εἶπα σιγανά.

— Ὅσο καὶ ἂν ἀρρωστήσει κανεὶς καὶ ἀδυνατίσει, τὰ χαρακτηριστικά του μένουν. Ἐτσι καὶ ἡ φωνὴ μας.

Εἶτανε ἡ Μαρίκα. πὸν τραγούδησε προτῆτερα «Σαμπάχ» καὶ πὸν ἡ παρῆκα ἐνθουσιᾶστηκε καὶ μπουκάλια ποτὰ ἀδειάσανε στὰ ποτήρια.

Τώρα εἶχε στήσει χορὸ καὶ λαφροπατοῦσε σὺν τὴ γάτα, ἐνῶ ὁ λατερντζῆς πήγαινε νὰ σπάσει τὸ τέλφι του

ἀπὸ τὶς γροθιῆς πὸν τοῦδινε.

Ὁ γκαϊδὸς ζαλισμένος, σηκώθηκε ἀπὸ τὴν παρῆκα καὶ ὄρμησε κατὰ πάνω της, τὴ σήκωσε ψηλά στα χεῖρα του. «Γειά σου νεράϊδα μου» φώναξε.

Δυὸ ποτήρια σπᾶσανε στὸ πάτωμα. Μιὰ μπουκάλια ἤρθε σχεδὸν κοντὰ στὰ πόδια μας καὶ ὁ κίτρινοχρῶς μᾶς ζήτησε «παρδόν».

Εἶχε ἡ Μαρίκα ὁμορφα χτενισμένα τὰ κομμένα ξανθὰ μαλλιά της καὶ μιὰ χρωματιστὴ χτένα, κροφόρμη πῆ-σωθῆ της.

Ὁ γκαϊδὸς τὴν ἔσφιγγε πάνω του, τὴν πήρε καὶ τὴν ἔβαλε στὰ γόνατά του, καὶ τὰ χεῖρα του τυλίγει στὴ δαχτυλιδένια μέση της καὶ τῆς κρυφομιλοῦσε, σὺν τρελλὸς ἔκανε μαζί της, σὰ νὰ εἶχε πρώτη φορὰ δεῖ στὰ μάτια του γυναῖκα. Αὐτὴ κουνούσε τὰ πόδια της, γελούσε δυνατὰ, τοῦκινε νάζα πολλά, καὶ ὁ γκαϊδὸς ἄρχισε νὰ τραγουδά, πὸν ἡ φωνὴ του ἔσβυνε στοὺς λάκκους τοὺς κόκκινους, πὸν εἶχε ἀνοίξει ὁ πόθος τῆς ψυχῆς του, ἐνῶ τὰ μάτια του στάζανε ἡδονὴ καὶ λάμψεις. . .

— Ἐχουνε καὶ οἱ κοινές αὐτές — εἶπα στὸ φίλο μου — ὅσο καὶ ἂν εἶνε ξεπεσμένες τοὺς θαυμαστές τους. . .

Ἐνα μικρὸ στεναγμὸ ἄφισε νὰ τοῦ ξεφυγεῖ. Εἶτανε λυπημένος. Στὸ κεφάλι του στροβιλιζότανε ἕνα σωρὸ παλιές ἀναμνήσεις, στὴ νεανικὴ περιπέτεια τῆς ζωῆς του, οἱ πρώτες συναντήσεις, οἱ πρώτες ἐξομολογήσεις, τὰ φιλιὰ, οἱ ἐρωτικοὶ παλμοὶ τῆς καρδιᾶς, τὰ ζεστὰ λόγια, πὸν μερδεύονταν στὰ χεῖλη, οἱ τόσες ὑποσχέσεις. . . Καὶ τώρα. . . Ἐκεῖνο τὸ θεῖο καὶ ἀγνὸ πλάσμα, ἡ εἰκόνα πὸν πιστὰ προσκυνούσε καὶ ἐλάτρευε, πὸν στὴν καρδιά του ἔκαιγε μέρα νύχτα τὸ φῶς τῆς ἀγάπης σὺν καντηλιέρι σὲ εἰκονοστάση, τώρα πὸς μεταβλήθηκε, πὸς κύλισε τὸ σο κατηφορικὰ στὸ τελευταῖο στρώμα τοῦ βούρκου.

Ἄν δὲν ὑπῆρχε στὴ ζωὴ, θὲ νᾶχε μιὰ εἰκονοποίηση, πὸς ἔδουσε ἕνας ὠραῖος ἄγγελος. Ζοῦσε ὅμως, χωρὶς νὰ μοιάζῃ ἐκεῖνης, ζοῦσε σὺν σκιά μιᾶς ὁμορφιάς πὸν πέρασε, μιὰ σκιά παραμορφωμένη γιὰ νὰ προκαλῆ τὴ θλιβερὴ ἀνάμνηση ἐνὸς κακοῦ, πὸν δὲν ἔπαιρνε διόρθωση.

Ἐσφίξε τὴ γροθιά, ἔτριξε τὰ δόντια του.

— Ἄχ! αὐτὸς ὁ γκαϊδὸς — εἶπε — τὸν παρακολοῦθῶ καὶ σιωπῶ. Ἄλλη φορὰ μὲ μιὰ λοξὴ ματιὰ, πὸν θάρριχνε σὲ ἀνθρώπο, τόσο πολὺ τὴ ζήλευα, πὸν ἄνανα ἀπὸ θυμὸ. Τώρα, ὄχι μόνο αὐτὸς, παρὰ καὶ ἄλλοι, ἕνα σωρὸ πελάτες, ἔχουνε ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα, νὰ τὴν ἀγκαλιάζουνε, νὰ τὴ τσιμπᾶνε, νὰ τὴν παίρνουνε στὸ κρεβάτι της, ὦ! εἶναι φρίκη, πάνω στὸ κορμὶ της, ὁ ἕνας βρωμάνθρωπος καὶ ὁ ἄλλος. . .

Σηκώθηκε ταραγμένος. Δὲ μποροῦσε ἄλλο ν' ἀνδέξῃ σ' αὐτὸ τὸ θέαμα τοῦ ξεπεσμοῦ καὶ τῆς διαφθορᾶς. Στὸν τόπο αὐτὸ τῆς σαβούρας τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ γκαϊδὸς φώναξε τοῦ μαγαζάτορα.

— Ἐνα καραφάκι οὔζο. Ἀπόψε πεθαίνουν οἱ ὀχτροὶ μας. . .

— Κι' ἔληγες ξυδάτες — εἶπε ἡ Μαρίκα. Νὰ ζήσουν οἱ λεβέντες.

— Ἀμέσως, Μαρικάκι μου — ἀπάντησε ὁ μαγαζάτορας.

Βγήκαμε στὸ διάδρομο καὶ πολλές γυναῖκες μᾶς σκουντήξανε, καὶ μᾶς κλείσανε τὸ μάτι καθὼς φεύγαμε.

Μιὰ γορὰ μᾶς ζήτησε τσιγάρο.

— Εἶσαι δῶ καὶ ἐσύ; — τὴ ρώτησα.

—Γιατί; Δέ σου γουστάρω;— μού εἶπε πειραγμένη Μιά γρηά, με άσπρα μαλλιά, βαμένη με κοκκινάδι στα μάγουλα, κατάγλωμη, ζητούσε κι' αυτή πελάτη, κουνώντας και λιγώντας στα σκοτεινά τὸ πολύπαθο κορμί της.

Τὴ ξαναρώτησα με κάποια λύπη.

—Πόσο καιρὸ ἔχεις ἐδῶ μέσα;

Με κοίταξε καλά. Στέναξε.

—“Ἐξη χρόνια — μού εἶπε με άπογοήτειη. Καὶ πού νά πάω; . . Δεφτά δὲν ἔχω. “Ἀνθρωπο δὲν βρίσκω. Μόνο ἕνας θάνατος θά με γλυτώσει..

Κι' ἔφυγε καπνίζοντας πέρα τὸ ἔρειπιο.

Ζητούσε ἡ κακομοῖρα τώρα στα γεράματα, ὅ,τι δὲν ἀπόκτησε τὸν καιρὸ πού ἡ ὁμορφιά της εἶχε περάσει.

Εἶπα στὸ φίλο μου.

—“Ὅλες αὐτὲς οἱ γυναῖκες ζήσανε με ἀνθρώπους. Ἀγαπήσανε. Γιατί ἔχουνε κι' αὐτὲς καρδιά, και ξέρουνε τί θά πῆ πόνος και δάκρυ. Ξέρω, πού πολλές, καταλήξανε στὴν αὐτοκτονία. Νάι, κι' οἱ κοινὲς γυναῖκες ἀγαποῦνε μέχρι τάφου. Ἡ μοῖρά τους ὅμως εἶνε νά σχετίζονται με ψεύτικους ἔραστές, νά τις γλεντοῦνε κι' ὕστερα νά τις ἀπαραιοῦνε. “Ἔτσι ἡ ψυχὴ τους ἔχει μαυρίσει. Κι' ὁ δόλος τους ἀντρες τους βλέπουνε με μισὸ μάτι και θέλουνε μ' ὄλους νά παίζουνε, ἀφοῦ δὲ μπορέσανε νά κερδίσουνε ἕνα, νά γίνουνε κι' αὐτὲς γυναῖκες τοῦ σπιτιοῦ, με μιὰ παντοῖα καλή.

“Ἀν στὸ δρόμο τους πετυχαῖναν ἕναν καλό, τίμιο και εὐλακρινῆ, δὲ θά τις ἔπαιρνε ὁ κατήφορος. Ὁ πῶτος ἔραστής. Ἀπ' αὐτὸν ἀρχίζει τὸ δράμα τῆς δύστηνης ζωῆς τους, πού τις ὀδηγáει στὴν άπογοήτειη, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ σκληρὴ ἀρνηση, ἀπὸ ἕνα πικρὸ χωρισμό. Κι' ἀκολουθεῖ ὁ δεῦτερος ἔραστής, ὁ προστάτης, κατόπιν ὁ τρίτος και συνεχίζεται σὲ βάρος τῶν πλασμάτων αὐτῶν, ἡ κοροῖδια κι' ἡ ἀπάτη. Κάθε μιὰ ἔχει τὸ θλιβερὸ ἱστορικὸ της. “Ἀν καθίσης προσεχτικὰ ν' ἀκούσης νά σου τὸ ἐξομολογηθοῦνε, θά συγκνηθῆς, θά ἐξαργιωθῆς ἔναντιο ἐκείνου, πού πῶτος ἐπῆρε τὴν παρθενιά τους, τὴν τιμὴν αὐτῶν τῶν θυμάτων, πού, βέβαια, ὕπῆρξαν μικρὰ κι' ὁμορφα κορίτσια, ἀμάθευτα στοῦ κόσμου τις πικρίες και τις κακιές, κορίτσια πού τ' ἀναθρέψανε πονετικὲς και στοργικὲς μανάδες, και πού με τὸ γάλα τῶν μαστῶν τους τὸ δώσανε τὴν πρῶτη βρεφικὴ ἀγγελικὴ ζωὴ. Εἶναι τὰ θύματα αὐτά, πού μόνο τὴ λύπη πρέπει νά μᾶς κινοῦνε, κι' ὄχι τὸ χλευασμὸ και τὴν περιφρόνηση».

Δύο δάκρυα κυλίσανε ἀπ' τοῦ φίλου μου τὰ μάτια. Μού ἔπιασε σφιχτὰ τὸ χέρι.

— Φτάνει ἔως ἐδῶ, — μού εἶπε.

Νάι, εἶχα λησιμονῆσει πρὸς στιγμὴ τὴ μεθυσμένη Μαρίκα, πού εἶδαμε στὸ μαγαζάκι, ἐκείνη τὴν ὕαρη, με τὴν ὁποία ὁ φίλος μου εἶχε ἕναν καιρὸ σχετισθεῖ ἔρωτικά.

Ἡ λατέρνα ἔπαψε . . . ἔπαψε . . . , κι' οἱ μάγγες τραγουδοῦσαν με μέσα . . . Μιὰ βουὴ εἶχε σηκωθεῖ ἀπ' τὰ χοροπηδήματα, ἡ βουὴ τῆς ἀμαρτίας, πού στ' αὐτιά μας κουνούνιζε και μᾶς ἔδιωχτε, νά μὴ βλέπουμε ἄλλο αὐτὸ τὸ οἶχτρο θέαμα.

Βγήκαμε στὴ μεγάλη αὐλὴ και μᾶς χτύπησε τὸ κρῦο τῆς νύχτας ἀγέρι, πού μύριζε θαλασσινὴ ἀλμύρα.

Τὰ γλομπάκια στοὺς διαδρόμους φωτάγανε θαμπά,

σάν κεριά, κι' οἱ γυναῖκες γυρίζανε, γελούσανε χαχανιστά.

Τὸ περιβάλλο μᾶς πῆζε πνιχτικά. Τὸ θέαμα τῆς ξετσιπωσιάς, τῆς προστυχιᾶς, τῆς χυδαιότητος. Ὁ κόσμος τῆς ἀμαρτίας, τῆς διαφθορᾶς, τοῦ ἐκφυλισμοῦ, στὸν μαντρωμένο ἐκείνο χώρο, ἐγυροῦσε σὲ μιὰ χτηνώδη κατάσταση. Οἱ γυναῖκες κλεισμένες, σάν φυλακισμένες. Ἐπρεπε νά πάρουνε ἄδεια ἐξόδου. Γιατ' εἶτανε ἐπιφοβες στὴ δημόσια ὕγεια. Ὁ,τι μιὰ γυναῖκα φυλάει για νά τὸ δώση σὲ κείνον πού θά τὸν κἀνῆ ἄντρα της, τὴν τιμὴ της, τὴν εἶχανε κἀνει δημόσια. Ἡ ντροπὴ, ἡ παραμικρὴ συστολή, εἶχε μέσα τους νεκρωθεῖ. Ὁ,τι μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ἔστεκε πάνω τους, ἡ ἀγνότη, ἔδυσσε σάν ἥλιος δίχως ν' ἀνατείλῃ πάλι στὴ συγγεφιασμένη κατάντια τους, ὁ ἥλιος ἐκείνος, πού φώτιζε τὰ ρόδινα νειάτα μιᾶς χωριατοπούλας, μιᾶς φτωχῆς δουλεύτρας τῆς συνοικίας μιᾶς πολιτείας, ἴσως, ἑνὸς κοριτσιοῦ ἀπὸ πλούσια οἰκογένεια πού παραστράτησε. Τώρα καθ' ἐλπίδα εἶχε κυλιστεῖ και χωθεῖ στὸ βοῦρκο. Τὸ φῶς τῆς χαρᾶς εἶχε σβυστῆ μαζί με τὴν ὁμορφιά πού σαβανώθηκε και στολίστηκε με νεκρολούλουδα πρὶν τῆς ὥρας. Ἐρείπια τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς ὄλες γυρίζανε, κατάδικες, νά σπῶνουνε στα κορμιά τους τὸν ἕνα μεθυσμένο και τὸν ἄλλο βρωμιάρη, δίχως συναίσθηση ἐκλογῆς κι' ἀγάπης. Ἡ ἀηδία πρὸς τὸ ὠραῖο φύλλο, ὁ ξευτιλισμὸς τῆς γυναικειᾶς σάρκας.

Μιὰ συνοδεία πέρασε πλάι μας ἀπὸ γυναῖκες με χωροφυλάκους. Μιὰ περαστικὴ ρωτήσαμε, πού πῆγαινε νά τις παραλάβει, πῆς ἦτανε οἱ ξένες και μᾶς εἶπε:

— Ὅσες τιμωροῦνται ἀπ' τὴν ἀστυνομία για παραβάσεις τῶν νόμων, τις φέρουνε δῶ νά ἐκτελέσουνε τὴν ποινὴ τους.

— Μὰ ἐδῶ εἶναι — σήκωσα τοὺς ὄμους και φώναξα — σφωφρονιστήριο;

— Νάι, τῶν κοινῶν γυναικῶν. Μετὰ τὴν ἐκτέλεση τῆς τιμωρίας, γυρίζουνε στα σπίτια τους. Δηλαδή στα σπίτια τῆς «ἀνοχῆς» ὅπως τὰ λέτε σεῖς οἱ γραμματισσοῦμενοι.

Μού εἶπεν ὁ φίλος μου με φωνὴ κομένη.

— Σὲ λίγο καιρὸ κι' αὐτὲς θά καταντήσουνε νά ξεπέσουνε δῶ πέρα.

Ἄκουσα τὴ μιὰ πού εἶπε στὴ μάνα.

— Ἐχουμε λεφτά. Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἐδῶ νά δουλεύουμε.

Φορούσανε πλούσια παλτά, φορέματα και μεταξωτὲς κάλτσες.

Ἀπ' τὴν ὀξώπορτα μπαῖνανε ἐπισκέφτες και δέχονται τὴν «ἔρευνα».

Ὅλα τὰ φωτισμένα σπίτια θορυβοῦσαν ἐκεῖ. Οἱ γυναῖκες πῖνανε τσάμπα. Καὶ φωνάζανε για νά γίνεταί κέφι.

Ὁ φίλος μου εἶπε με ψιθυριστὴ φωνή.

— Καὶ στὴν πιὸ μεγάλη κατάντια μας ὕπαρχει τόπος νά βυθίσουμε λίγες στιγμὲς στὴ χαρὰ τὸν ἑαυτὸ μας.

Και με φωνὴ χαμηλή, κουνώντας τὸ κεφάλι με σκέψη.

— Εἶναι ἡ χαρὰ — εἶπα — σκληρὴ, ἡ χαρὰ τῶν θυμάτων, πού ἀχνοφέγγει μες ἀπ' τὸ σκοτάδι τῆς χτηνωδίας.

Θυμήθηκα τὴ Μαρίκα κι' αἰσθάνθηκα νέα λύπηση πρὸς τὰ πλάσματα αὐτά. Γιατί μού ἦρθε στὸ νοῦ δλόκληρη ἡ ἱστορία τῆς Μαρίκας, ὅπως μού τὴ διηγήθηκε

ΑΠΟΚΡΜΑ

ὁ φίλος μου με δάκρυα, βροχερό ἕνα βράδυ πού εἶχα-
ρε κλειστεί στό σπῆτι του, μιὰ ἱστορία πού ἄ χρόνος δέ
θὰ ξεγράφη ἀπ'τὴ μνήμη μου ποτέ πὼς ἐνῶ τὴν ἀγάπησε
τρῆλλ' ὕστερα τὴν ἀρνῆθηκε γιὰ νὰ γίνῃ ὁ χωρισμός.

Μιὰ παρέα μπῆκε ἀπὸ ναῦτες μεθυσμένους. Εἶχανε
πάρει ἄδεια ἐξόδου ἀπ' τὰ πλοία τοῦ στόλου καὶ με φούρ-
γα υπαίτανε νὰ διασκεδάσουνε τὴ νεανικὴ ὁρμή τους
μὲ τὶς γυναῖκες. Φωνάζανε, σφυρίζανε, πηδούσανε, κά-
νι νινι πὼς τσακώνονται, κυνηγιόντουσαν στὴν αὐλή,
σιερχανε τὶς γυναῖκες, αὐτὲς ἀπαντούσανε με βου-
σιές, αὐτοὶ τὶς δίνανε ματωμένες τσιμπιές καὶ γρονθοκο-
πήματα.

Ἀφίσαμε πίσω μας τὴ βουή τοῦ ἐκφυλισμοῦ καὶ βγγή-
καμε στό δρόμο. Σιγά, σιγά βαδίζοντας με τὰ κεφάλια
σκιμμένα φτάσαμε, χωρὶς νὰ τὸ νοιώσουμε στὴν ἐξώ-
ποτα.

Ἄλλη παρέα μεθυσμένων ἔμπαινε μέσα, κάτι μορ-
φὲ ἀπαίσιες, ὑποκείμενα ὑποπτα, στοιχεῖα ἐπικίνδυνα,
τῶν φυλακῶν ἀπόφοιτοι, τῶν χασισοποτειῶν, γιὰ νὰ
διασκεδάσουνε με τὶς ἐλεύθερες γυναῖκες.

Ἀπ' τὸ βάθος ἤρθανε στ' αὐτιά μας δυνατὲς σφυ-
ριξὲς χωροφυλάκων. Κάποιος καυγᾶς εἶχε ἀνάψει. Κι' ἡ
ἀστυνομία ἐπενέβαινε.

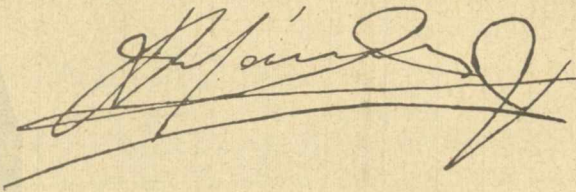
Ἡ νύχτα εἶτανε πολὺ σκοτεινὴ. Ὁ οὐρανὸς γισμᾶ-
τος σύνεφα. Με τὰ χέρια στὶς τσέπες τῶν παλτῶν μας,
τουι τουρίζοντας, βαδίζαμε πρὸς τὴν πόλη, σὰν ὑποπτα
ὑποείμενα.

Ὁ φίλος μου. Μ' αὐτὸν εἶχα νὰ κάμω. Γιὰ νὰ δῆ τὴ
Μαρίκα ἀναγκάστηκα νὰ δῶ τὸν τόπο τῶσων ἀθλίων
πλασμάτων. Μόλις τὴν εἶδε κιτρίνιασε. Μούσφιξε τόσο
δυνατὰ τὸ χέρι, πού τὰ νύχια του παρὰ λίγο νὰ χωθοῦ-
νε σὶδ κρέας μου. Μοῦ εἶπε. «Νά, κοίτατε, εἶνε αὐτή. .

Ἔστερ' ἀπὸ δέκα χρόνῶ χωρισμό, τὴ ξαναβρίσκω, σ
αὐτὴ τὴν κατάσταση... Ἔχει τόσο καταβληθεῖ. Τότες εἶ-
τανε θεῖο πλάσμα. Τώρα μόνις ξεχωρίζω ἀπ' τὴν ἀσχή-
μα τῆς τὸ φῶς ἐκείνης: τῆς ὁμορφιάς, πού με εἶχε ξε-
τρελλάνει. Δὲ γυρίζει νὰ με κοιτάξει. Περνοῦνε τόσοι
καὶ τόσοι ἀπὸ τὸ μεγάλο αὐτὸ μαγαζὶ τῆς σάρκας... Κα-
λύτερα ὅμως... Σὲ λίγο θὰ φύγουμε. Δὲ θὰ ἔξρει τίπο-
τα. Δὲν πρόλει νὰ ἀποκαλυφτῆ ἡ ἐπίσκεψή μου. Για-
τὶ νὰ σχίσω τὰ πανιὰ τῆς λήθης... Νὰ τῆς πῶ, πὼς τὴ
ξαναβλέπω. . . Γιατί; . . Για νὰ συνεχίσω, ὅ,τι κατὰ-
στρεψα ὁ ἴδιος; . . Ἀδύνατο... Ὁ,τι χαλάστηκε δὲν ξανα-
χτίζεται ἀπὸ μιὰ ὁμορφιὰ ἀνθρώπινη... Ἔστερα, ἔξρεις,
εἶμαι ὁ ἔνοχος: ὅλης αὐτῆς τῆς τραγικῆς ἱστορίας. Ἄν
τὴν ἔπαιρνα γυναῖκά μου; . . Ὡ! θὰ εἶτανε μιὰ κυρία, τί-
μια, με ὑπόληψη. . . Θὰ φύγουμε. . . Δὲ θὰ ξυπνήσω
στό εἶνε τῆς τίποτα. . . τίποτα. Δὲ θὰ διαταράξω τὸ
τέλος τῆς. . . Εἶμαι ὁ ἔνοχος, τὸ γνωρίζω πολὺ καλά».

Καὶ φεύγουμε ἀφίνοντας πίσω μας τὰ θύματα τῶν ἐ-
νόχων.

Ὡ! ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω τὴ Μαρίκα, τὸ μοδιστράκι
τῆς ὁδοῦ Ἐρμού, τὸ τίμιο κι' ἀθῶο κοριτσάκι, με τὰ
κοντὰ φουστανάκια καὶ τὶς μποῦκλες στὰ μαλλιά, τὸ μο-
νάκριβο κοριτσάκι τοῦ παντοπώλη Ἀντώνη Πανταζῆ.

ΟΙ ΔΥΟ ΠΙΠΙΝΕΣ (ΔΙΗΓΗΜΑ)

ΤΟΥ ΚΟΥ ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ

Μίλις ἔδειχνε πὼς εἶχε γλυκοχαράξει.

Ὁ καπετὰν Ἀθανάσης πέρασε ἀπόψε τὴ χειρότερη
νύχτα τῆς ζωῆς του. Ντυμένος, σιμὰ στό μεσιανὸ τρα-
πέζι καθισμένος καὶ παραδομένος σὲ ἀτέλειωτες σκέψεις.
Καὶ στό στόματιον πάντα τὸ τσιμποῦκι του, πού δὲν ἔπαυε
νὰ το γεμίζει καὶ νὰ το ξαναγε-
μίζει.

Τοῦ κάκου ἡ γυναῖκά του
τὸν παρακαλοῦσε νὰ ξεντυθῆ
καὶ νὰ πλαγιάσῃ. Τοῦ κάκου
κοίταξε γύρω τον παρηγορήσῃ, τε-
λειώνοντας κάθε τῆς λόγο με τὴν
ἐπιδό: «Αὐτὰ ἔχει ὁ παλιόκο-
σμος, ὑπομονὴ χρειάζεται».

Ὁ καπετὰν Ἀθανάσης δὲν
ἄκουε τίποτε, χαμένος μες στὴν
ἀπελπιστικὴ φουρτούνα τοῦ
μυαλοῦ του. Κάπνιζε με μαγιά

καὶ ἀφίγε πότε καὶ πότε κάτι βαθεῖς στενογμούς χτυπῶν-

τας σύγκαϊρα τὸ τραπέζι με τὴ γροθιά του.
Πὼς νὰ μπορέσῃ νὰ κοιμηθῆ; Πὼς νὰ συνέρθῃ ἀ-
πὸ τὸ τελευταῖο τῆς Μοίρας πλῆγμα, πού κομμάτιασε τὴν
ψυχὴ του; Τι μποροῦσε νὰ κρατήσῃ τώρα πιά στὰ πό-
δια τῆς τῆ σαραβαλιασμένην ὑπαρξή του;

Σκίζοντας με τὸ νοῦ του τὶς φουροτυνασμένες θά-
λασσες τῆς περασμένης του ζωῆς, ἐνωθε τώρα τὴ συμ-
φορὰ του πιδ φοιχτή.

Ἀπὸ μικρὸ παιδάκι ὄρφανὸς κι' ἀπροσιτάτετος. Δο-
κίμασε πολλὰ χρόνια τὶς πίκρες τῆς ξενιτιάς, ταξιδιῶν
ὡς ναύτης σὲ ξένα καράβια. Κινδύνεψε πολλές φο-
ρὲς ὀτιοὺς ὠκεανούς. Ἐζῆσε μ' ἀφάνταστες στερήσεις,
γιὰ ν' ἀποχτήσῃ τὰ χρήματα πού θὰ τὸν ἔκαναν
κι' αὐτὸν ἕνα νοικοκυράκο, πού θὰ τοῦφθαναν νὰ πα-
ραγγεῖλῃ μιὰ σκούνα «στὰ σκαριά», ὄχι κάνα μπρίκι ἢ
κάνα μπάρο μπέστια, μετὰ σκουνησία...

Σὰ γύρισε στό νησί του, εἶτανε τριανταπεντάρης. Ἄρ-
χιζε νὰ φτιάγῃ σὶδὸν ταρσανᾶ τοῦ νησιοῦ τὸ καράβι καὶ
τὸν ἴδιο καιρὸ ἀρραβωνιάστηκε κιόλας. Ὡσποῦ νὰ τελει-

ώση ἡ σκούνα, παντρεύτηκε κι' ἀπόχτησε κ' ἕνα κορι-
τσάκι.

Καὶ τὶ σύμπωση! Ὁ ναυπηγὸς τοῦ βάφτισε τὸ κο-
ριτσάκι τὴν ἡμέρα πού ἔρριξε στὴ θάλασσα τὴ σκούνα,
δίνοντας τὸ ἴδιο ὄνομο — Πιπίνα — καὶ στό κορίτσι καὶ
στό πλοῖο.

Ἡ ψυχὴ τοῦ καπετὰν Ἀθανάση σφιχτοδέθηκε με
τὸ παιδί του, τὸν καρπὸ τῆς ἀγάπης του, τόσο, ὅσο καὶ
με τὴ σκούνα του, τὸν καρπὸ τῆς ἔως τότε βασιαισιμέ-
νης ζωῆς του. Καὶ τὰ δυὸ, τὸ ἴδιο βαραινιανε γι' αὐτόν.
Σὰ χαῖδευε τὸ παιδί του, νόμιζε πὼς ἔπρεπε νὰ τρέξῃ νὰ
χαϊδέψῃ καὶ τὴ σκούνα του, γιὰ νὰ μὴν τοῦ παραπονεθῆ
τάχα κ' ἐκείνη. Κι' ἄγγιζε με τρυφερότητα τὶς κουπα-
στὲς, τὰ ξάρτια, τὸν κάσσαρο, τὰ λμπουρα, ψιθυρίζοντας
«Πιπίνα μου, Πιπινίτσα μου».

Τὸ κορίτσι του, πού ἔμεινε ἕνα καὶ μονάχο, μεγάλω-
νε μιὰ χαρά. Ἡ σκούνα του ταξίδευε καὶ κέρδιζε. Γυρ-
νώντας ἀπὸ τὰ ξένα, ἔτσι καθὼς μπουκάριζε μεγαλόπρε-
πα στό λιμάνι, περιποιημένη καὶ φρεσκομπογιατισμένη
πάντα, ξεσῆκωνε ἀπὸ τὰ καφενεῖα τοὺς ναυτικούς, πού
τρανοῦσαν κατὰ τὴν ἄκρη τοῦ μώλου, γιὰ νὰ τὴ σεργια-
τίσουν καλύτερα. Πὼς καμάρωνε τότες ὁ καπετὰν Ἀθα-
νάσης ἀπὸ τὴν πρόμνη, πού στεκόταν κοντὰ στὸν τιμο-
νιέρη, κοιτώντας τὸν κόσμο μαζεμένον ἔξω στὴ στεριά!

Μὰ ἤρθαν ἀδουλεψιὲς κατόπιν. Ναῦλοι δὲν ὑπῆρχαν
ὄπως πρῶτα. Κι' ἂν κάποτε κάποιος ξεπρόβαλλε, δὲν
εἶταν σφερετικός' δὲ θὰ μποροῦσε νὰ φτιάσῃ στὰ ἔξοδα
«θᾶϊρωγε ἢ φακὴ τὸ λάδι».

Ἡ σκούνα δεμένη πιά τώρα γιὰ καλὰ στό νησί.
Κάτι παλιὰ περισσέματα πού εἶχεν ὁ καπετὰν Ἀθανά-
σης, ἔφηναν, «κάνανε φτερο».

Ἄρχισαν τὰ χρέη. Στὸ μεταξὺ πέφτει ἄρρωστη κ' ἡ
Πιπίνα ἀπὸ τύφο. Ὑποθηκίζεται ἡ σκούνα.

Τὸ κορίτσι, εἴκοσι μέρες ἄλαλο, χαροπαλεύει. Στὶς
εἰκοσιπέντε πεθαίνει.

Συνοδεύοντας τὸ λουλουδοσιτόλιστο λείψανο τῆς κό-
ρης του ὁ καπετὰν Ἀθανάσης ἀνικρῶζει ἀπὸ τὸ ὕψω-
μα τοῦ Νεκροταφείου τὴ σκούνα καὶ πλημμυρισμένος ἀ-
πὸ δάκρυα ψιθυρίζει βραχνὰ «Πάει ἡ ἀδερφοῦλα σου».
Νόμιζε πὼς ἕνα ἀλταμάρισμα, ἕνα κούνημα λικνιστικὸ
πάνω στὰ κύματα τῆς σκούνας, εἶταν ἡ συμπονετικὴ τῆς
ἀπόκριση στὰ λόγια του.

Τὸ ἀτύχημα αὐτὸ τοῦ στείχισε μιὰ παντοινὴ με-
λαγχολία. Κ' ἡ σιοργὴ του κ' ἡ φροντίδα του ὄλη τώρα
σιγράφηκε σὶδ πλοῖό του. Παρηγοριά του πάντα εἶταν νὰ
βρίσκειται μες' σ' αὐτὸ καὶ νὰ καταγίνεται με κάτι ἄσκο-
πα πολλὲς φορές. Μονολογώντας συχνά, τοῦ ἀπέτεινε τὰ
πιδ τρυφερὰ παιρικὰ λόγια.

Στὸ μεταξὺ τοῦ παρουσιάσθηκε κάποιος ναῦλος. Μὰ
στό ταξίδι μιὰ δυνατὴ προβέντζα τοῦ ἔξασισε τὰ παννιά
καὶ τοῦσπασε τὸ πλωριὸ κατάρτι.

Σὰ γύρισε λαβωμένη ἡ σκούνα, οἱ ναυτικοὶ τοῦ νη-
σιοῦ, τηρώντας τὴν ἀπὸ τὴν ἄκρη πάλι τοῦ μώλου με
θλίψη τώρα ἀκονόνται νὰ ψιθυρίζουν ἀναμεταξύ τους:
«Τὰ ὄρφανὰ δὲ χαίρουνται — χίλια κι' ἂν βασιλέψουν»

καὶ «καλῶς ἦρθε τὸ κακό, — φτάνει νᾶρθῃ μοναχό».

Καινούρια ἔξοδα γιὰ νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἐλλείψεις
τῆς σκούνας, γιὰ ν' ἀγοραστοῦν καὶ μποῦν στὴ θέση τους
καινούριο κατάρτι καὶ καινούρια παννιά καὶ σκοινιά,
βούλιαξαν τὸν καπετὰν Ἀθανάση σιὰ χρέη, πού ξεπέ-
ρσαν πολὺ τὴν ἀξία τοῦ πλοίου. Αὐτὸ ἰδνωσαν οἱ δα-
νεισιτὲς καὶ σὲ λίγο συνεννοήθηκαν νὰ βγάλουν τὴν Πιπί-
να σὲ δημοπρασία.

Ὁ καπετὰν Ἀθανάσης τοῦ κάκου τοὺς καθικέτευσε
γονατιστός, νὰ μὴ προβοῦν στὴν ἀπόφασή τους, δίνον-
τας ὑποσχέσεις πὼς ταξιδεύοντας θὰ τοὺς ξεπλήρωνε
σιγὰ σιγὰ. Ἐκεῖνοι ἀμετάπειστοι. Ἐπὶ τέλους τὸ μοι-
ραῖο κακὸ σὰν κεραυνὸς ἔπεσε σὶδ κεφάλι του. Τὸ πλοῖο
τάγῳρασε ὁ πλοῦσιος Σταῦρος Καραφάτης. «ἐκεῖνος ὁ
μοχθηρὸς» παλιὸς ἐχθρὸς του....

Ἀπὸ τότε ὁ καπετὰν Ἀθανάσης δὲ μποροῦσε νὰ
βρῆ πουθενὰ ἡσυχία. Μόνος πλανιόταν στὴν προκυμια
καὶ κοιώντας ἐρωτικά τὴ σκούνα του ψιθυρίζε: Πιπίνα
μου, Πιπινίτσα μου. . . εἰπὼ τὰ μάτια του βούρκωναν καὶ
τὰ χέρια του πού κρατοῦσαν τὴν πίτα του ἔτριμαν.

Καὶ τώρα; Χιτὲς βράδυ ἔμαθε πὼς αὔριο τὸ πρῶτ
εἶταν νὰμολάρῃ ἡ Πιπίνα. Τοῦρθε μιὰ συγκλονιστικὴ
νευρικὴ κρίση. Ἐνόσφ ἔβλεπε τὴ σκούνα σὶδ λιμάνι,
κάπως βαστοῦσε τὴν καρδιά του. Τώρα νὰ ταξιδέψῃ χω-
ρὶς αὐτόν; Δὲν μποροῦσε νὰ κρατηθῆ. Ἐτρεξε σὶδ σπι-
τι του καὶ τὸ πρόφτασε τῆς γυναῖκας του. Κι' ὡς τὸ
πρῶτ, δὲν ἔκλεισε μάτι, δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέση του.

Μόλις γλυκοχάραξε πεινιέται στὴν ἀδλή του, παίρνει
τὸ σκοινὶ πού ἄπλωνε τὰ ροῦχα ἢ καπετάνισσα καὶ τραύ-
ηξε κατὰ τὸν Κάβο-Πενκάκια. Ἀνικρῶζει τὴν Πιπίνα.
Ἀκούει τὸ μονότονο σαλπάρισμά τῆς, πού ὄσο τοῦ φαι-
νόταν ἄλλοτε χαρούμενο, τόσο τοῦ φαίνεται τώρα λυπη-
ρὸ, σὰ νεκρῶσιμο τροπάρι. Σὲ λίγο βλέπει νὰτοίγουν τὰ
παννιά, νὰ λύνουν τὰ παλαμάρια. Κάτι ἔνωσε πὼς τοῦ
κόπηκε μέσα του. Ἐσφιξε μετὰ δυὸ χέρια τὴν καρδιά του.
Ἡ Πιπίνα ἔφηνε, ἔχοντας πίσω τῆς ἕνα νυχτοπυροεπί-
νι πού τῆς φούσκωνε τὰ παννιά. Ὁ καπετὰν Ἀθανάσης
κοίταξε γύρω του. Ἀγκάλιασε μ' ἄλλοφροσύνη μιὰ μεγά-
λη πέτρα, κι' ἄρχισε νὰ τὴ δέγῃ τρέμοντας με τὴν μιὰ
ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ, πού ἔφερε μαζί του. Τὴν ἄλλην ἄκρη
τὴν ἔδεσε σὶδ λαιμὸ του, κουλουριάστηκε καὶ περιμένε.
Ὅταν ἡ σκούνα χάθηκε πίσω ἀπὸ τὸν Κάβο, ψιθύρισε
«Μοῦ φεύγεις κι' ἐσύ, Πιπίνα μου; Κ' ἐμένα πού μ' ἀ-
φίνεις»;

Ἐνας δυνατὸς παφλασμὸς ἀκούστηκε. Ὁ καπετὰν
Ἀθανάσης κρατώντας ἀγκυλισμένη τὴν πέτρα βρέθηκε
σὶδ βυθὸ τῆς θάλασσας, πού ἀ-
φοῦ γιὰ μερικὰ λεπτὰ ἄφισε κά-
τι ἀφροδὸς καὶ κάτι ψυαλλίδες, ὅ-
στερα γαλήνεψε.

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Μιχ. Γ. Πετριδης

ΙΣΤΟΡΙΚΪ ΕΡΕΥΝΑΙ

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

ΤΟΥ Κου ΛΕΩΝΙΔΑ Χ. ΖΩΗ

Είς άλλο μου δημοσίευμα είχα γράψει, ότι πολλά ακόμη εύρισκονται δημόσια και ιδιωτικά ανέκδοτα έγγραφα, ή δημοσίευσις τών οποίων άρκετον φώς θα έχυνεν εις την ιστορίαν τής πατρίδος μας. Μεταξύ τούτων άποσπώ από τώ δημόσιον Άρχείον και τώ κατωτέρω, και δή ανέκδοτον επιστολήν, τήν οποίαν ό βεζήρ Άλή πσάς Ίωαννίνων έπεμψε προς τας Άρχάς Ζακύνθου έν σχέσει προς τινας κακοποιούς, οι όποιοι ούδέν άλλο ήσαν είμή οι γνωστοί καπεταναίοι, λυμαινόμενοι, κατά τήν αυτήν επιστολήν, τήν χώραν του. Φάνεται, ότι οι Καπεταναίοι ούτοι ή Άρματωλοί, έφόσον δέν έξυπηρέτουں τους καταχρονίους σκοπούς του άπαισίας μνήμης τυράννου εκείνου, τής Ήπειρου υπό τώ πρόσχημα ότι συνεργάζονται δήθεν μετ' αυτού κατά τών Τουρκών και ύπέρ του γένους των, άγρίως κατεδιώκοντο ύπ' αυτού όχι μένον εις τήν ιδίαν, αλλά και εις τας γειτόνους χώρας, και ιδίως εις τήν Έπτάνησον, όπου οι Άρματωλοί κατέφευγον.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

Η Διοίκησης Ζακύνθου, δι' έγγράφου της άπέ 21 Ιουνίου 1799, προς τόν ρώσον Ναύαρχον Ούσακώφ, διοικητήν μετ' του όθωμανού ναυάρχου Κατήρ Βέη τών Ίονίων Νήσων, γνωρίζουσα ότι είχε δεχθή τους άποσταλέντας εις τήν υπηρεσίαν της δύο άλθανούς Καπεταναίους, έζήτει οδηγίαν, αν έπρεπε να δεχθή και τους δεκαπέντε άνδρας, τώ παληκάρια, οι όποιοι ήκολούθουν τους αυτούς Καπεταναίους. Είς άπάντησιν ό Ούσακώφ έστειλε τώ κατωτέρω έγγραφον.

«δίδω ταύτην τήν άπόφασιν.—πρό τουδε έδόθη παρ' έμου προσταγή μόνον δια τους δύο καπεταναίους κατά τώ ζήτημα και τήν επιθυμίαν τους, εις τώ να είναι δέ μαζί τους στρατιώται άλβανίται οδόόλως παρ' έμου δέν έδόθη άδεια, μάλιστα είναι άπηγορευμένον, κατά τήν ζήτησιν του έξοχωτάτου άλή πασα, όπου να μήν κρατώσι μήτε να δέχωνται έν ταύταις ταίς νήσοις κανένα άπό τους Άλβανίτας.

Ο άμυράλιος Ούσακώφ

Τή 1η του Ιουλίου 1799.

Έκ τής ναυαρχίδος του άγίου παύλου εις τους κορυφούς».

Πρό τής άποστολής του έγγράφου τούτου του Ούσα-

κώφ, είχε φθάσει εις Ζάκυνθον ή επιστολή του Άλή πασα, ή όποία φέρουσα τήν σφραγίδα του είχεν ως έξης: «Από τόν ύψηλότατον βεζήρ άλή πασι' Ίωαννίνων μουτεσαρφή.

(ΤΣ) χαιρετισμός και είδησις προς τους Ζακυνθινούς ότι μάνταμ όπου αυτά τώ δύο βασίλεια έγιναν ένα και είναι ήγαπημένα ως αδελφια, και σαν γείτονι όπου ήμαστε και ήμείς, δια κάμνι δραγάτες όπου ήσαν εις τούτα τώ μέρη με άφορμήν καπετανέων από τώ πολλά τους ζουλούμια τους εκνήγησαν και πολλούς έσοκότωσα, και ήλθαν και τρυπώνουν εις αυτά τώ μέρη και φυλάγονται, και πάλιν ξεβγαίνουν και χαλνούν τόν ραγιά, καθώς οās γράφει και ό άμυράλιος βαβαλιέρης οσακώφ, να τους διώξετε ή τώ τουφέκι να τους βάλητε, και κανέναν να μή ζυγώσετε αυτού τελείως, και μάνταμ όπου τώ δύο βασίλεια έγιναν ένα, μήν αρχινήσετε τώ παλαιά και να ειπήτε πώς δέν είναι αυτού και άλλαι πρόφασαις, μόνον να τους διώξετε χωρίς να ματαζυγώσετε κανέναν αυτού, δια να γλυτώση ό κόσμος από τώ κακά τους καμώματα σαν γείτονες όπου ήμαστε, αγαπώ να άπεροούμεν ήσυχά και για όπου στέλω και ένα δύο καϊκια αυτούθεν να φέρουν γύραις και να έχουν έγνηά δια αυτουνοūs τους κακοτρόπους άνθρώπους και μή βάλετε κανέναν συμπεχέν οέ παραμικρόν και αν κάμη και τίποις χρεία αυτουνων τών καϊκιών εις αυτούς τους κακοποιούς άνθρώπους να τους βοηθήσετε όσον ήμπορείτε, δια να βρούν τόν μπελιάν τους καθώς οās γράφει και ό άμυράλιος όχι άλλο.

1799 άρτα μαγίου 23».

Η επιστολή συμπτυσσομένη φέρει τήν έξης έπιγραφήν:

«Τών ζακυνθινών δοθή ύγιως. εις ζάκυνθω».

και έλήφθη τήν 5 Ιουλίου 1799 έ. π.

Ούχ' ήττον οι Καπεταναίοι, πλείστα όνόματα τών οποίων έγέγοντο γνωστά εκ τής λαμπράς μελέτης του κ. Κ. Μ. Μεκίου και έξ άλλων έπίσης ενδιαφερουσών τών κ. κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου και Ίωάν. Βλαχογιάννη, έξηκολούθησαν υπηρετουντες καικατά τήν κατοπίν Έπτάνησον Πολιτείαν, ως έμφανεται εκ του κατωτέρω ανέκδοτου έγγράφου, τώ όποιον ό Μουκφησαγάς Κερκύρας έπεμψε προς τήν Γερουσίαν τών Νήσων.

Τή 23 Δεκεμβρίου 1800.

» Έξοχώτατε προεδρεύων Σπυριδών Θεοτόκη και:

» Έξοχώτατοι λοιποί τής Γερουσίας τών Νήσων.

» Είς τώ Νησία τής Ρεπούμπλικας εύρισκονται διάφοροι Καπεταναίοι κλέπται και παληκάρια τους, ήγουν φυλακάτορες τών αυτών Νησιών, και αυτό τώ φέροισμον είναι παράνομον από εκείνο όπου οι βασιλείς έσύστησαν και ή έξοχότης σας υποσχεθήκατε, μάλιστα εις τώ Μπεράτη, ήγουν εις τώ σύστημα δέν τώ εύρισκει εύλογον ό Βασιλέας μου τοιούτης λογής άνθρώπους να έχετε εις τώ Νησία σας.

Κατά τώ σύστημα του Μπερατίου πολλόταταις φοραίς έμιλήσαμεν δια αυτουνοūs τους κακοποιούς άνθρώπους, να μήν τους έχετε εις δούλευσιν, καθό και άλλαι υποθέσεις του άνωθε Μπερατίου να συστηθοούν με τάξιν,

και ή έξοχότης σας από καιρόν μου είχετε ειπή, ότι έχόμενον τώ σύστημα τότε θέλετε βάλη τώ πάντα εις καλύτερον έξερον.

Και ιδού όπου τώρα ήλθαν οι δεπουτάτοι σας και οās ήφεραν όλα τώ συστήματα όπου έκαμαν οι Βασιλείς και Βασιλέας μου και τώ έδεχθήκατε με ταίς άγκάλαις ανοικταίς και μετ' μεγάλην χαράν, και υποσχεθήκατε να ενεργήσετε εις τώ πάντα όσα οās έσύστησαν οι Βασιλείς με κάθε προθυμίαν.

Τώρα λοιπόν ιδού όπου έφθασεν και ήλθε σήμερα ή αυτή ώρα δια να δώσετε κάθε ενεργησιν κατά τήν υποσχεσίον σας εις τώ σύστημα τών Βασιλέων όπου έχετε καμωμένον. Και δια έτούτο οās δίδω είδησιν, ότι, αν δέν δώσετε τήν κάθε ενεργησιν εις τώ άνωθεν σύστημα να ήξεύρετε όπου έγώ θέλει γράψω εις τήν Πόλιν εις τόν Βασιλέα μου τώ πάντα, και τότε να μήν οās κακοφανή, δια τώ γράψω.

Μάλιστα εις τήν Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν, Τσιρίγο, Άγίαν Μαύραν και έτερα Νησία εύρισκονται σουδίτοι μας κακοποιοί, και αυτοί να είναι διωγμένοι άκατακρίτως,

και μάλιστα όπου εις ζάκυνθον είναι πολλοί, και αυτό να τώ ενεργήσετε εύθως κατά τήν υποσχεσίον σας εις τώ άνωθεν σύστημα τών Βασιλέων, επειδή εις τών Βασιλέων μου αυτο είναι πολλά παράνομον.

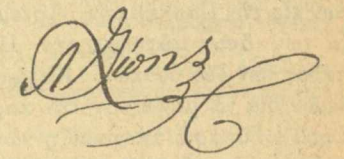
Ταύτα προς είδησίον σας, δείχνω τάς μου πάντοτε τήν φιλίαν σας, όπως έως τώρα και με είδισατε και αείνω. 22 δεκεμβρίου 1800 έ. π. Κορυφούς.

Χη Μουσταφά και Καπιζήμ πασα Μουαφισαγά τών Κορυφών.

Ευτύχιος Ζαμπέλης γραμματέας»

Ούτω οι έπιζώντες και διαφεύγοντες τήν μανίαν του τυράννου Άρματωλοί και Κλέφται, πρωταθληταί ούτοι του Ιεροϋ ήμών Άγώνος, ειργάζοντο ύπέρ τής Έθνικής Αποκαταστάσεως

Ζάκυνθος

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ XVI & XVII ΑΙΩΝΑ *

δ'.

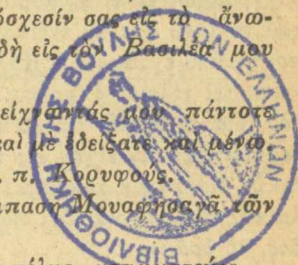
Τώ κρητικόν θέατρον παρουσιάζει κατά τώ πλείστον έργα έπιγρεασμένα από τήν Ίταλικήν τέχνην, ή όποία εις τώ είδος αυτό δέν άνεπτύχθη σπουδαίως. Τά Ίταλικά υποδείγματα θεαίως παρουσιάζουν μεγαλειότεραν στιχουργικήν και σκηνηικήν δεξιότητα, άλλ' είναι και αυτά μιμήσεις άρχαίων Έλληνικών και Ρωμαϊκών έργων και οι συγγραφείς των φαίνεται ότι δέν άπηχοδν τίποτε από τήν σύγχρονή ψυχή, άλλ' είναι υποδουλωμένοι εις τήν κλασσικήν παράδοσιν. Τώ θαύμα ως είναι γνωστόν έγένετο εις τήν Άγγλίαν και τήν Γαλλιαν από τόν Σαίκσπηρ και τόν Μολιέρο.

Η συγγένεια τών μύθων του Ίταλικού και του Κρητικού θε-

* Υπεσχέθημεν να δώσωμεν μίαν εικόνα τής Έλληνικής τέχνης κατά τόν XVI και XVII αιώνα χάριν τών αναγνωστών του φίλου «Παντογνώστου». Τώ κάνομεν άνευ ουδέμιās αξιώσεως. Η έργασία αυτή άποτελείται από μιά σειρά ση-

άτρου,** δέν είναι λόγος δια να κατατάξωμεν τώ Κρητικά έργα εις θαθμίδα κατωτέραν, όπως δέν είναι σοβαρός λόγος ή όμοίότης του μύθου δια να κατατάξωμεν τήν «Ηλέκτραν» του Σοφοκλέους εις κατωτέραν θαθμίδα από τας «Χοηφόρους» του Αίσχύλου. Έκεινο που άποτελεί σοβαρόν παράγοντα συγκρίσεως είναι ό τρόπος τής εκμεταλλεύσεως του μύθου, οι χαρακτήρες του έργου και ή ποιητική δύναμις και πρωτοτυπία του συγγραφέως. Έπί τών σημείων τούτων δυνάμεθα να είπωμεν, ότι τώ Κρητικά έργα δέν ύστεροδν τών Ίταλικών ειδικώς δέ τώ κωμειδύλλιον «Γύπαρις» εις τώ όποιον ό άγνωστος συγγραφεύς του προσπαθει να έμφανίση πρόσωπα τής συγχρόνου του ποιμενικής ζωής. Αί όμοιότητες του έργου τούτου προς τώ Ίταλικά έργα του αυτού είδους είναι έλαχίστη και παρ' όλην τήν τοπικήν διάλεκτον εις τήν οποίαν έγγραφη παρουσιάζει μίαν άνθηρότητα έφάμιλλον τών δημοτικών τραγουδιών. Τώ έλλειπές έκφραστικόν όργανον του Κρητός

μειωμάτων τώ όποία περιλαμβάνουν, ότι ζωντανό ύπάρχει μέσα εις τήν παραγωγήν τών δύο αιώνων. Όλη ή φιλόπονος έργασία άρχαιοπλήκτων, στιχοπλόκων, όλη ή άκαλαίσθητος ύμνογραφία τών καλοήγεων, που συνέλεγη με στοργήν και

συγγραφέως είναι ο κυριώτερος λόγος της αφανείας και του τοπικού σχεδόν ενδιαφέροντος του έργου του. Την εποχήν που έγραψεν ο Κάλμος ή Ιταλική γλώσσα είχε κατάσει τέλειον εκφραστικόν μέσον καλλιεργηθείσα από τον Νάαντε, τον Πιτράρα και τον Βοκκάκιο, ενώ οι Κρήτες ποιηταί δεν είχαν εις την διαθέσιν των παρά μιαν τοπικήν διάλεκτον αρκετήν ίσως διά τὰ δημιουργήματα της λαϊκής Μούσης και όχι διά τὸ ἀνώτερον λογοτεχνικόν εἶδος, τὸ δράμα.

* *

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ Κρητικοῦ κωμειδουλίου εἶναι ὁ ἔρως δύο βοσκῶν τῆς Ἰδης τοῦ Γύπαρη καὶ τοῦ Ἀλέξη πρὸς δύο ποιμενίδας τὴν Πανώρηα καὶ τὴν Ἀθουσα, αἱ ὁποῖαι ὡσάν τὸν ἀρχαῖον Ἰππόλυτον ἔχουν τάξει τὸν ἑαυτὸν των εἰς τὴν Παρθενικὴν Ἀρτεμιν καὶ κυνηγοῦν μὲ τὰ τόξα των ὅπως αὐτὴ εἰς τὴν Ἰδην, ἀδιαφοροῦσαι διὰ τὸ πάθος τῶν δύο βοσκῶν. Κατόπιν σειρὰς ἀτυχῶν προσπαθειῶν διὰ νὰ μαλάξουν τὴν καρδίαν τῶν ποιμενίδων καὶ ἀφοῦ ὁ Γύπαρις ἀποφασίξῃ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ζωὴν του συγκρατηθεὶς ἀπὸ τὴν παρευρεθείσαν Ἀθουσαν, καταφεύγουν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης. — κατόπιν συμβουλῆς τῆς γηραιᾶς Κυρά-Φροσύνης ἣτις εἶναι ὁ μεσάζων τῆς ἔρωτικῆς κῆτις ὑποθέσεως — ὅπου διὰ τοῦ ἱερέως παρακαλοῦν τὸν θεὸν νὰ τοὺς βοηθήσῃ εἰς τὴν λύσιν τῆς δυστυχίας των. Ἡ Ἀφροδίτη παρουσιάζεται αὐτοπροσώπως μετὰ τοῦ μικροῦ Ἐρωτος τὸν ὅποιον καὶ στέλλει διὰ νὰ τοξεύῃ τὰς δύο σκληρὰς ποιμενίδας. Ὁ πτερωτὸς θεὸς τὰς συναντᾷ εἰς τὰ δάση καὶ μόλις αἰσθάνονται τὰ θέλη του καταλαμβάνονται ὑπὸ παραφόρου ἔρωτος καὶ σπεύδουν πρὸς συνάντησιν τῶν δύο βοσκῶν. Οὕτω τὸ ἔργον κατὰ τὴν συνήθη λύσιν τῶν κωμειδουλίων καταλήγει εἰς γάμον.

Ὁ μῦθος τοῦ ἔργου πιθανῶς ἐλήφθη ἐκ συγχρόνου

κατετάγη ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς τῆς τέχνης, παρελήφθη ἀπὸ τὰ σημειώματα αὐτά. Ὅτι ἐδημιούργησεν ἡ Δημοτικὴ Μοῦσα εἶναι συνδεδεμένον μὲ ἀληθεῖς ψυχικὰς καταστάσεις, μὲ τὰ αἰῶνια ἀνθρώπινα συναισθήματα, δι' αὐτὸ ἐνδιαφέρει τὴν τέχνην ὅσο καὶ ἂν στερεῖται ἀριότητος τεχνικῆς καὶ ἡ φραστικὴ τουμορφῆ ἔχει τοπικὸν μόνον ἐνδιαφέρον. Ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν σοφῶν ἂν δρωῖ ὅπως ὁ Κρονμπιερ, ὁ Λεγκράν, ὁ Ἐσσελινγκ, καὶ οἱ δικοὶ μας Ζαμπέλιος καὶ Κ. Σαθάς διὰ νὰ ἀναφέρω τοὺς κυριωτέρους, ὥστε θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἐκ μέρους νὰ ἐπιχειρήσω τὴν πρόχειρον αὐτὴν ἐργασίαν μὲ ἀξιώσεις. Ὅτι μὲ παρακινεῖ ἐπομένως εἰς αὐτὴν εἰς καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ γωρισθῇ ἡ Ἑλληνικὴ παραγωγή — ἡ ζωντανὴ παραγωγή ποῦ ἔχει τόσοσους κοινούς δεσμούς μὲ τὴν σημερινήν — εἰς τὸ πολὺ κοινόν, τὸ ὅποιον δὲν δύναται διὰ πλείστον λόγους νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὰ ἀγκώδη ἔργα ποῦ ἐγγράφησαν διὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Ὡς βοηθήματα εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν εἶχον τοὺς σοφοὺς ποῦ ἀνέφερα, οἱ ὁποῖοι δὲν εὐθύνονται διὰ κάποια τομηρὰ συμπερασμάτα μου ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἔργων ποῦ ἀναφέρω καὶ τῆς σημασίας των εἰς τὴν τέχνην τῆς περιόδου ποῦ ἐγράφησαν, συμπεράσματα ὀφειλόμενα ἴσως εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ἀγάπην διὰ τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην καὶ τὴν ἀκλόνητον πίστιν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἰδιοτυπίαν.

* * * Ἐργαζόμενοι κρητικὰ ἔργα ἐπηρεασμένα ἀπὸ Ἀγγλικά ὅπως ἡ τραγωδία «Ζήνων» καὶ ἡ «Ἐρωφίλη» τοῦ Χορτάκη, ἣτις παρουσιάζει ὁμοιότητα μὲ τὸν Κυμβελίνον τοῦ Σαίξπηρ.

Ἰταλικοῦ ἔργου διασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου συγγραφέως, ὅστις καὶ φαντασίαν διέθετεν καὶ οὐχὶ σύνηθες ποιητικὸν πνεῦμα καὶ γνώστης τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης ἦτο. Ἐργον ἐν τούτοις ἀνήκον εἰς τὸ θεατρικὸν εἶδος τοῦ «Γύπαρη» καὶ παρουσιάζον καταφαντὴ ὁμοιότητα πρὸς αὐτὸν δὲν γνωρίζω νὰ εὐρέθῃ μεταξὺ τῆς Ἰταλικῆς παραγωγῆς τῆς περιόδου ἐκείνης, ἐκτὸς βουκολικοῦ τινος ποιήματος περιεχομένου εἰς τὴν ἐκδοθείσαν παρὰ τοῦ Ἄνδρ. Κάλμου συλλογὴν βουκολικῶν ποιημάτων.*

Ἀλλὰ καὶ ὁμοίτης τοιαύτη ἐὰν ἐξηκριβουτο, ἤρκει ἡ ποιητικὴ δροσερότης τοῦ ἔργου, ἡ ὁποία τὸ ἐξισώνει μὲ τὰ ἀγνότερα δημιουργήματα τῆς Δημοτικῆς Μούσης ἤρκει ἡ καθαρὸς Ἑλληνικὴ λύσις του τὴν ὁποῖαν ὁ συγγραφεὺς ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἀρχαίου δράματος διὰ νὰ ἀπεδείξῃ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἐλληνικότητα τοῦ ἔργου

* *

Ἡ τοπικὴ διάλεκτος ζημιώνει καταφαντῶς τὴν ἀξίαν τῶν Κρητικῶν ἔργων, ὅπως καὶ τῶν τραγουδιῶν τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ρόδου, παρ' ὅλην ὅμως τὴν φρασηκὴν των ἐμφάνισιν, ἣτις δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ Πανελλήνιον γλωσσικὸν αἶσθημα, ἡ ποιητικὴ χάρις τῶν ἔργων αὐτῶν ἀναδύεται ὡς ὄρατον σῶμα ὑπὸ ταπεινῶν ἔνδυμα. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ποιητικὴν καλλονὴν τῶν στίχων ποῦ ἀπαγγέλει ὁ Γύπαρις πρὸς τὸν Ἀλέξην δι' ὧν περιγράφει τὸ ἀντικείμενον τοῦ φλογεροῦ πάθους του, τὴν ὠραιότητα τῆς σκληρᾶς βοσκοπούλας.*

στὴν ἀφορμὴ τοῦ πόθου μου θεὰ σ' ἀναθιβάλλω
ἓνα χιονάτο κούτελο, δυὸ μάτια ζαφειρένια
δυὸ χεῖλη κατακκόκινα, δυὸ χέρια μαρμαρένια
γεῖς κροσταλλένιος τράχηλος, βυζάκια δυὸ στὰ σιήθη
ὀλόγυρα χρυσὰ μαλλιά καὶ δὰς Νεραΐδας ἦθη
μιᾶς κορασίδας ὁμορφῆς καὶ κάλλη πλουμισμένα
τόση φωτιά στὰ σωθικά μου ἔροϊζαν τὰ καῦμένα,
μιλιὰ καὶ γέλοιο ἀγγελικό....

Ἡ ἔστιν διηγείται εἰς τὴν κυρά-Φροσύνην πῶς τὴν συνήτησε κατὰ τινὰ περιπλάνησιν τῆς εἰς τὸ δάσος καὶ πῶς τοῦ ἔφάνη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Στὴν κεφαλὴ εἶχε σκορπιστὰ λιγὰκι τὰ μαλλιά της
κι' ὡσὰ Νεραΐδα πλουμιστὴ ἔλαμπε ἡ ὁμορφιά της
Τὸ πρόσωπό της τ' ὁμορφο τ' ἀγγελικό ἐκεῖνο
μὲ τὴν ἀσπρίαν τῆς ἐθάμπωνε τὸν ἴδιον ἥλιον κρῖνον.
Νὰ τὴν θωροῦσι ἐρέγοντατὰ ὄρη καὶ τὰ δάση,
καὶ τὰ βουνὰ τῆς ἀδείαζαι τὴν στράτα νὰ πέρσῃ
κι' οἱ κόμποι ἔλουλουδίζαι, τὰ χορταράκια ἀσπρίκα
τὰ φύτρα ἀναγαλλίασαι καὶ τὰ δειτρά ἐκαρπύσαι.
Ἐνα τραγοῦδι ἔλεγε πηλαίνωντας στὴν ὁδὸν της
καὶ στέκασιν οἱ οὐρανοὶ κι' ἀκοῦγα τὸ σκοπὸν της.

Ἡ ὅταν ἀποτείνεται πρὸς τὰ χόρτα τοῦ λειμῶνος ἔ

* Βλέπε Κ. Σάθα Κρητικὸν Θέατρον σελίς λστ'. Ὁ χαρακτήρ τῆς Πανώρηας ὁμοιάζει κατὰ πολὺ μὲ τὸν χαρακτήρα τῆς Μαρκέλλας τὸν ὅποιον ἐμφανίζει εἰς μιαν ἀπὸ τὰς συχνὰς παρεμβαλλομένας διηγήσεις, ἐν τῷ Δὸν-Κιχώτῃ ὁ Θερβαντές

* * * Βλέπε Κ. Σάθα Κρητικὸν Θέατρον κλπ. σημείωσις 3 χειρογράφου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ ΤΟΥ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,"

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

(Ἱστορίαι—Ἀνέκδοτα—Περίεργα).

Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς Μπωτρώ, ὁμιλῶν διὰ τὰς γυναῖκας ποῦ βάφουν τὸ πρόσωπόν των καὶ ξαναναιώνουν, ἔλεγε :
—Δὲν ἀγαπᾷ καθόλου νὰ βλέπω μιὰ γυναῖκα, ποῦ εἶνε δέκα ἔτων μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ πρόσωπόν της.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Βοαζέν ἐπιέζετο ἀπὸ τὸν Λουδοβίκον ΙΔ' νὰ σφραγίσῃ ἓνα διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ βασιλεὺς ἀπένευε χάριν εἰς ἓνα κακοῦργον ἔχοντα ἰσχυροὺς προστάτας. Ὁ ἀκέραιος Ὑπουργὸς ἤρνηθη.
Ὁ Λουδοβίκος ἐπῆρε τότε ὁ ἴδιος τὴν σφραγίδα, ἐξέτέλεσε τὰ καθήκοντα τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἔδωσε τὴν σφραγίδα εἰς τὸν Βοαζέν.

—Δὲν τὴν παίρνω, ἀπήνησεν ὁ Ὑπουργὸς εἶνε μολυσμένη!
—Τί ἀνθρώπος! φωνάζει ὁ ἀταρχικὸς μονάρχης καὶ ὀφτεῖ τὸ διάταγμα τῆς χάριτος εἰς τὴν φωτιάν.
—Ἐναιπαίρνω τὴν σφραγίδα εἶπε τότε ὁ Βοαζέν. Τὸ πῦρ ἐξαγνίζει τὰ πάντα!

Μιὰ χήρα παρεπονέθη στὸν αὐτοκράτορα Θεοδώριχον πῶς εἶχε μιὰ ἐκκερημὴ δίκη μ' ἓνα ἰσχυρὸν γερουσιαστὴν καὶ εἶχαν περάσει τρία χρόνια, χωρὶς νὰ βγῇ ἀκόμη ἀποφασίς. Ὁ αὐτοκράτωρ καλεῖ ἄμεσως τοὺς δικαστάς.

—Ἄν δὲν τελειώσετε αὐτὴν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, τοῦ λέγει, θὰ σὰς δικάσω σὰς τοὺς ἰδίους.
Τὴν ἐπομένην ἡ ἀπόφασις ἐβγήκε μάνι μάνι.
—Ποῦ εἶνε οἱ δικασταί! ἐρωτᾷ τότε ὁ Θεοδώριχος.
Οἱ δικασταί προσάγονται ἐνώπιόν του.
—Ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς τῆς γυναίκας δὲν ἦτο δύσκολη, ἀφοῦ ἡ ἀπόφασις ἐβγήκε σὲ μιὰ μέρα. Γιά νὰ ἀργήσετε τόσο, θὰ πῆ πῶς εἴσθε ἀνάξιοι δικασταί.
Καὶ διέταξε νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσουν.

Ὁ ἀββᾶς Φλερύ, ἓνας ἀπὸ τὰ ἐξυπνότερα ἄλλοτε πνεύματα τῆς Γαλλίας, ἐσυχαίνεται τὴν πολίτην Φρεζού, ὅπου εἶχε διορισθῇ ἐπίσκοπος. Γιά τοῦτο, ὑπέγραψε τὰς ἐκείθεν ἐπιστολάς του ὡς ἔξης: «Φλερύ, ἐπίσκοπος τοῦ Φρεζού, ὄργῃ Θεοῦ (ἀντί ἐλέφ Θεοῦ).»

Κατὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 εἰς τὸ Παρίσι, ἓνας νέος, κρατῶντις στὰ χέρια του μιὰ τρίχρωμη σημαία, ὤρμησεν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐπαναστατῶν κατὰ τῆς γερύρας τοῦ Δημοσχείου, τὴν ὁποῖαν ὑπερήσπιζαν τὰ βασιλικά στρατεύματα, φωνάζων :

—Φίλοι μου, ἂν σκοτωθῶ, θυμηθῆτε πῶς ὀνομάζομαι Ἀρκόλ.
Καὶ ἔπεσε τραυματῶν ἀπὸ σφαῖρας. Ἡ γέφυρα ἐν τούτοις ποῦ ἐδέχθη τὸ πτώμα του, εἶπε τοῦλάχιστον κατόπιν τὸ ὄνομά του καὶ ὀνομάζεται σήμερα γέφυρα τοῦ Ἀρκόλ.

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος Ἐνδέκτος τῆς Γαλλίας εἶνε ἀπὸ τὰ πλέον αἰμοχαρῆ ἐπιτεμμένα τέρατα, ποῦ ἀναφέρει ἡ ἱστορία. Εἶχεν ἓνα ἰδιώτερον τρόπον νὰ δικάζῃ καὶ νὰ καταδικάζῃ τὰ θύματά του, ὁ ὁποῖος ἐλέγετο «ἡ ἐξαφνικὴ δικαιοσύνη τοῦ βασιλέως» καὶ ὁ ὁποῖος συνιστάτο εἰς τὸ νὰ ἀρτίζονται ἄμεσως οἱ ἐχθροὶ του, νὰ δικάζονται συνοπιτικῶς καὶ νὰ ἀφάνιται ἢ νὰ πνίγονται ἐντὸς σάκκων εἰς τὸν Σηκουάναν. Ἐπιτελετῆς τῶν φοιτικῶν αὐτῶν βασιλικῶν ἐκδικήσεων ἦτο ὁ Τριστάν, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λουδοβίκου, ὅστις διαταχθεὶς, κάποτε νὰ καταδιώξῃ ἓνα ἀξιωματικόν, ἤρπασε κατὰ

που πρὸ ὀλίγου ἡ λατρευτὴ του βοσκοπούλα εἶχε κατακλιθῆ διὰ νὰ ἀναπαυθῇ ἀπὸ τοὺς κόπους τοῦ κυνηγίου.

Ὡ χορταράκια δροσερά, ὅπου σὰς ἐπλακῶνει τέτοια Νεραΐδα πλουμιστὴ πλεῖ ἄσπρη παρὰ τὸ χιόνι νὰ 'μου κι' ἐγὼ ἓνα ἀπὸ σὰς ν' ἄγγιζα τοῦ προσώπου ὅπου μπορεῖ τὴν πλερωμὴ νὰ δώσῃ πᾶσα κόπον...

Χόρτα οἱ ἀνθοὶ σὰς σήμερο παίρνουσι τόση χόρη μόσκο νὰ 'δρῶνον τὸ ταχὺ κι' ἀργὰ μαργαριτάρι καὶ τοὺς νεκροὺς νὰ γέρονουσι καὶ τὰ τοὺς ἀνασταίνω

Τὰ κάλλη αὐτὰ εἶναι μοναχὰ γι' ἀγγέλους κατωμένα.

Ἀποφασίσας νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰ δεινὰ του ἀποχαιρετᾷ τὸ φῶς σάν τὸν ἀρχαῖον Αἴαντα εἰς τὸ ὁμώνυμον δράμα τοῦ Σοφοκλέους.

Ὡ οὐρανὲ καὶ ἦλιε μάριτροι τοῦ καῦμοῦ μου ὅπου καλὰ κατέχετε τοὺς πόνους τοῦ κορμιοῦ μου ὦ νυχτικὴ παρηγοριά δεῦτερο φῶς καὶ χάρι τοῦ κόσμου, λαμπερότατο κι' εὐγενικὸ φεγγάρι

Ἡ Ἑλληνικὴ παράδοσις ἡ Ἑλληνικὴ ἰδιοτυπία ἀναδύεται ἀπὸ πλείστα ἔργα τῆς αὐτῆς ἐποχῆς καὶ λάμπει ἀμυδρῶς, ἕως ὅτου σβεσθῇ τελειωτικῶς μέσα εἰς τὰ σκότη ἐπαχθοῦς δουλείας. Αἱ πολιτικαὶ συμφοραὶ ἔχουν πάντοτε σταθερὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἐνὸς ἔθνους. Πρὸ τῆς ἀβεβησιότητος τῆς ζωῆς, τὴν ὁποῖαν ἀντιμετωπίζει ὁ ὑπόδουλος Ἕλληνας, πρὸ τῆς αὐθαιρέσιος τοῦ κατακτητοῦ ποῦ τοῦ στερεῖ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, δημιουργεῖ ποιήματα γεμῆτα πάθους δι' αὐτὴν ποῦ ἐξυμνοῦν τὸν ἡρωϊσμόν των ὁμοεικῶν του ἀπὸ τὸν ὅποιον περιμένει ἀπολύτρωσιν, καὶ δεικνύουν τὴν ἀκατάβλητον ψυχικὴν ἀνιοχὴν ἐνώπιον τῆς σκληροτέρας μοίρας καὶ τὴν περιφρόνησιν τοῦ θανάτου.

Ἀλλὰ ἡ τέχνη ἡ μεγάλη δὲν εἶναι φλογερὸν αἶσθημα μόνον, εἶναι καρπὸς μιᾶς ὀλοκλήρου ἐποχῆς εὐτυχῶς ὀλικῶς καὶ ἡρέμου πολιτικῶς. Χωρὶς διδασκαλίαν, χωρὶς συνεχῆ παράδοσιν δὲν ἀναπτύσσεται καὶ δὲν τελειοποιεῖται. Ὁ Ραφαήλ χωρὶς τὴν τεχνικὴν πείραν τῶν προκατόχων του δὲν θὰ ἦτο τόσο τέλειος, οὔτε ὁ Θεοτοκόπουλος θὰ ἐπραγματοποιοῖ τὰς ἐμπνεύσεις του ἐὰν δὲν κατέφευγε εἰς τοὺς διδασκάλους τῆς Δύσεως, ἀλλὰ περιορίζετο εἰς τὴν ὑπόδουλον πατρίδα του διὰ νὰ παρατηρῇ τὰ ἐναπομείναντα λείψανα τῶν βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν. Τὸ ζωντανὸ ἐκεῖνο πνεῦμα ποῦ παρατηροῦμε στίς εἰκονογραφίαις τοῦ Μυστρά καὶ στὸ κήρυγμα τοῦ Πλήθωνος, εἶχε φυγαδευθῇ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς ἀπειλουμένης θύελλης, κι' ἔταν πιά ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔπεφτε καὶ ὁ τελευταῖος Παλαιολόγος, στὴν Γαλλία ὁ Φρανσοῦ Βιγιὸν ἔγραφε στίχους ποῦ μέσα τους θρηγεῖ ἡ ἴδια ἡ σημερινὴ ψυχὴ.

Φρανσοῦ Βιγιὸν

Οἱ ἀλλάσσοντες κατοικίαν συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ εἰδοποιώσιν ἡμᾶς ἐγκαίρως διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν φύλλων

λάθος ένα δυστυχῆ καλόγηρον, τὸν ἔβαλε στὸ σακκί καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὸ ποτάμι. Ὄταν τὸ λάθος ἀνεκαλύφθη, ὁ τύραννος βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ πολὺ φιλόδηρος, εἶπε εἰς τὸν Τρισιτάν :

— Ἐγὼ ἐξήτησα τὴν τιμωρίαν τοῦ λοχαγοῦ Πικάρ. Διάταξε νὰ παλῆ τρισάχιον διὰ τὸν καλόγηρον, ποὺ ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρας τοῦ βασιλείου μου, καὶ τρέξε νὰ τσουβαλιάσης ἀμέσως τὸν Πικάρ.

Ὄταν κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν ὁ Κάμιλλος Δεμουλὲν ἐνεφανίσθη ὡς κατηγορούμενος εἰς τὸ Ἐπαναστατικὸν Δικαστήριον καὶ ἠρωτήθη ἀπὸ τὸν Πρόεδρον πόσων ἐτῶν ἦτο, ἀπήντησε πομπωδῶς μὲ τὸ γνωστὸν ἐπηρμένον ὕφος τῆς ἐποχῆς :

— Ἐχω τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀβραακίου Ἰησοῦ, ὅταν ἀπέθανε, τριάντα τρία χρόνια !

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. ἐκάλεσε στὸ παλάτι τὸν ζωγράφο Λατούρ νὰ τοῦ κάμῃ τὸ πορτραῖτό του. Τὸν ἀνέβασε σ' ἕνα πυργίσκο τοῦ ἀνακτόρου, ποὺ εἶχε ὄριση ὡς ἀτελιέ, καὶ ἐκάθησε νὰ ποζάρῃ. Ἀλλὰ τὸ φῶς ἔμπαινε ἀπὸ παντοῦ.

— Ἀ! ἐφώνησεν ὁ ζωγράφος, τί μπορῶ νὰ κάμω ἐδῶ μέσα μὲ τόσο φῶς ;

— Σὰς ἔφερα ἐδῶ, τοῦ εἶπεν ὁ βασιλεὺς διὰ νὰ μὴ μᾶς ἐνοχλοῦν.

— Ἐυχαριστῶ, τοῦ ἀπήντησεν ὁ ζωγράφος, ἀλλὰ δὲν ἤξερα πῶς δὲν εἶσατε κύριος εἰς τὸ σπίτι σας.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος Β'. ἔκαμνε συχνὰ ταξείδια εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ὀλλανδοὶ τὸν ἔκαμαν πάντοτε ν' ἀκριβοπληρώνῃ τὸ κάθε τι, ἀτεφάσισε νὰ μὴ καταλύσῃ πλέον εἰς ξενοδοχεῖον. Μίαν ἡμέραν ποὺ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ Ἀλμειάρ, ἐσταμάτησεν εἰς τὴν θύραν ἑνὸς πανδοχείου, ἐνῶ ἄλλοιζαν τὰ ἄλογα τῆς ἀμάξης του καὶ διέταξε τρία φρέσκα αὐγά. Μόλις τὰ ἔφαγε ἠρώτησε τί ἐστοίχιζαν.

— Διακόσια φλωρίνια, ἀπήντησεν ὁ κάπηλος.

— Πῶς ! ἐφώνησεν ὁ Γεώργιος κατὰπληκτος, διακόσια φλωρίνια ! Τὰ αὐγά, λοιπόν, εἶνε τόσοσπάρνια, στὸ Ἀλμειάρ ;

— Ὄ ! ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Ὀλλανδός, τὰ αὐγά δὲν εἶνε σπάρνια, οἱ βασιλεῖς δὲν εἶνε κοινοί !

Ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ'. ἐχρωστοῦσε τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάροψίν του εἰς τὸν καρδινάλιον Βορρομαῖον, ὁ ὁποῖος κατόπιν ἀνεκηρύχθη ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν Ἅγιος καὶ εἶνε σήμερον γνωστὸς ὡς Ἅγιος Κάρολος. Ἀλλ' ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ'. δὲν διεκρίνετο διὰ τὴν φρονιμάδα του, καὶ ὁ ἅγιος καρδινάλιος Βορρομαῖος ἐπληροφορεῖτο ὄλιγον καιρὸν μετὰ τὴν ἐκλογὴν μερικῆς παρεκτροπᾶς του κάπως νεανικᾶς.

— Ἄν ἤξευρα αὐτὰς τὰς κακὰς συνηθείας σου, εἶπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Γρηγόριον, δὲν θὰ σὲ ἐνήφιζα ποτέ.

— Κάρολε, μείνε ἡσυχος, τοῦ ἀπήντησεν ὁ Γρηγόριος, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὰ ἤξευρεν ὅλα, ὅταν σὲ ἐφώτισε νὰ μὲ ψηφίσῃς.

Ὁ Γάλλος φιλόσοφος Φοντενέλ, συναντήσας ἕνα φίλον του ποὺ εἶχε πανδρευθῆ, τὸν ἠρώτησεν ἂν ἡ γυναῖκα του ἦτο εὐμορφη.

— Εἶνε πολὺ ἀξιέραστη, τοῦ ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἔχει πνεῦμα καὶ καλοὺς τρόπους.

— Δὲν σ' ἐρωτῶ αὐτὸ, εἶπεν ὁ Φοντενέλ. Εἶνε ὡραία ; Μία γυναῖκα μονάχα νὰ εἶνε ὡραία εἶνε ὑποχρεωμένη.

Κατὰ τοὺς πολέμους τῶν Γάλλων ἐναντίον τῶν Ὀλλανδῶν, ὁ σατυρικός Δεπρεώ ἐπήγε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν πρίγκηπα Κονδέ, ἀρχηγὸν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ. Ὁ ἀρχιστράτηγος ἠθέλησε νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν ποιητὴν τὸν στρατὸν του, ποὺ τὸν εἶχε συγκροτήσῃ ἀπὸ νεανίας ὄχι ἂνω τῶν δέκα δικῶ ἐτῶν.

— Ἄ, λοιπόν, τί λέτε ; ἠρώτησεν ὁ Κονδέ.

— Ὑψηλότατε, ἀπήντησεν ὁ Δεπρεώ, μοῦ φαίνεται πῶς αὐτὸς ὁ στρατὸς θὰ γίνῃ πρώτης τάξεως, ὅταν... ἐνηλικιωθῇ !

Τύπος ὑποκριτίας ἀμαρτωλῆς ἦτο ἡ Γαλλίς κυρία δὲ Μοντεσπᾶν. Γι' αὐτὴν τὰ χροινὰ τῆς ἐποχῆς τῆς γραφῶν ὅτι «ἐπλάγαζε μὲ τὸν βασιλεῖα Λουδοβίκον ΙΔ'· ἐσακιδάλιζε τὴν αὐλὴν καὶ τὴν πόλιν καὶ ὅμοις ἐνήστευε μὲ ἰσοψη ἀκρίβειαν καὶ κανονικότητα, ὥστε ἐξύγιζε καὶ τὸ ψωμί ἀκόμη ποὺ ἔπρεπε νὰ φάγῃ εἰς τὸ γεῦμά της».

Ἡ λέξις «ἰνκόγνιτο» εἶνε ἰταλική. σημαίνει δὲ μὲ τὴν ἐνοίαν, ποὺ ἀπέκρητε «κρυφά, μυστικά, χωρὶς νὰ γνωστῇ κανεὶς». Κάποτε περνοῦσαν ἀπὸ ἕνα σκοτεινὸν δρόμον τοῦ Λονδίνου ὁ δούξ Ἀλμπερμάλ καὶ εἶδεν τὸν ποιητὴν Δράϋδεν νὰ βγαίνῃ ἀπὸ ἕνα ὑποπίον σπίτι.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, κύριε τὸν ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Μιλόρδε, ἀπήντησεν ὁ Δράϋδεν, ἐξακολουθῶν τὸν δρόμον του, καταγγήσετε τοὺς τίτλους, τὸ βράδυ κυκλοφορῶ ἰνκόγνιτο.

Ὁ Κάρολος ΙΒ' βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, κάποτε ποὺ ἦτο μεθυσμένος ἔλειψεν ἀπὸ τὸν ἀπαιτούμενον σεβασμὸν πρὸς τὴν βασίλισσαν μητέρα του. Ἡ βασίλισσα ἀπεσῦρθη εἰς τὰ δώματά της καταλυτημένη καὶ ἔμεινε ἐκεῖ κλεισμένη μίαν ὀλόκληρον ἡμέραν. Ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ βγῆ οὔτε τὸ βράδυ, ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε τὸν λόγον καὶ τοῦ τὸν εἶπαν. Ἐγέμισε τότε ἕνα ποτήρι κρασί καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς μητρὸς του.

— Βασίλισσα, τῆς εἶπε, ἔμαθα πῶς χθὲς σὲ κατάστασιν μέθης σοῦ ἐφέρθηκα ἀσεβῶς. Ἐρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω συγγνώμην. Καὶ γὰρ νὰ μὴ ξίναμε δύσω πλέον, πίνω αὐτὸ τὸ ποτήρι στὴν ὑγείᾳ σου. Θὰ εἶνε τὸ τελευταῖο σὶνὴ ζωῆ μου.

Καὶ ὁ Κάρολος ἐκράτησε τὸν λόγον του καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ξανάπιε.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΜΑΥΡΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ-ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Λυῶνος

Γέως ASSISTANT τῆς Ἀνωτάτης ἐν Παρισί-
οις Ἰατρικῆς Σχολῆς Ἐφαρμογῆς
VAL-DE-GRACE

Ὁραὶ Ἐπισκέψεως 11 π.μ. ἕως 1 μ.μ.

Ὁδὸς Πατησίων 49

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1918

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΑΙ, ΠΑΤΡΑΙΣ, ΣΥΡΩ, ΑΙΓΙΩ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 15.000.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ 3.228.209

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ, ΜΑΡΗΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΓΙΑΖΙΔΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΜΙΑΟΥΛΗΣ Διευθυντής
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ Διευθυντής

Εἰδικαὶ ὑπηρεσίαι δι' ἀπάσας ἐν γένει τὰς Τραπε-
ζικὰς ἐργασίας. Καταθέσεις ὑπὸ τοὺς καλλιτε-
ροὺς ἔρους

Ταμιευτήριον μέχρι δρχ. 100.000 πρὸς 6 0/0 ἐτησίως
ἀπηλλαγμένον φόρου.

Ἰδρυσις καὶ ὀργάνωσις Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν
καὶ συμμετοχῆ εἰς τοιαύτας.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Εἰς Πᾶσας τὰς Χῆρας τοῦ Κόσμου διὰ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑΣ,
ΕΜΠΟΡΙΚΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΩΑΝ. ΣΚΑΡΙΜΠΑ & ΚΩΝ. ΚΑΤΡΗ

ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ

ΕΚΤΕΛΟΝΙΣΜΟΙ

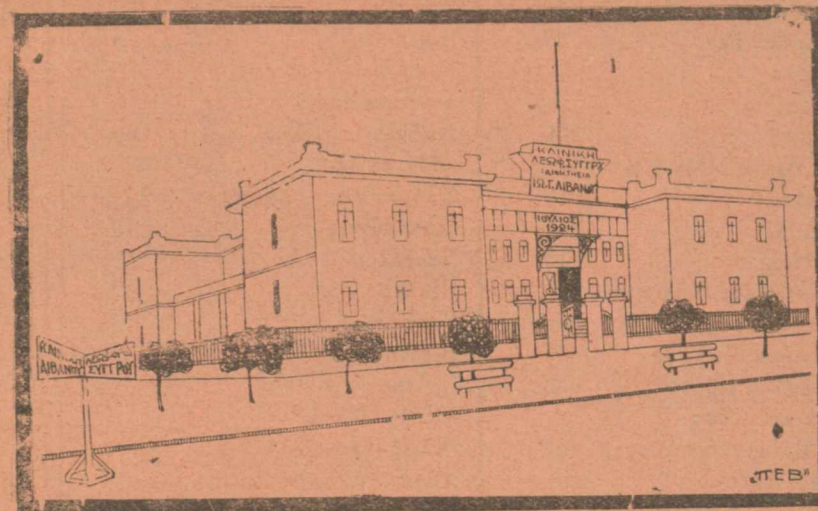
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

— ΕΞΑΓΩΓΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΖΥΘΟΥ ΝΑΟΥΣΗΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΛΙΒΑΝΟΥ

ΛΗΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΗΛ. ΑΣΠΙΩΤΗ

ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΝ
- ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟΝ
- ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟΝ
- ΜΑΙΕΥΤΙΚΟΝ
- ΡΑΔΙΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ἀκτίνες Ραϊτγκεν)
- ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟΝ
- ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ
- ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΗΚΛΙΝΙΚΗ ΛΙΒΑΝΟΥ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΡΑΔΙΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΝ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ
ΜΕ ΤΙΜΑΣ ΠΡΟΣΙΤΑΣ ΕΙΣ ΟΛΟΥΣ

ΔΙΑΝ ΠΡΩΣΕΧΩΣ ἄρχονται λειτουργοῦντα τὰ ἐξωτερικὰ Ἰατρεία διὰ τοὺς ἀπόρους ἀσθενεῖς ΔΩΡΕΑΝ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

(ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ)

ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ

ΑΠΟΚΡΗΑΤΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ

ΧΟΡΟΙ

ΧΟΡΟΙ

ΧΟΡΟΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΠΟΥΦΕ ΘΑ ΕΥΡΕΤΕ

ΕΚΛΕΚΤΑ ΦΑΓΗΤΑ

ΠΡΟΒΥΜΟΝ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΝ ΚΑΙ ΑΜΕΜΠΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ

Τὸ 32 1)2 τοῖς ἑκατὸν διὰ φόρον Δημοσίου
ἐπιβαρύνει τοὺς κ. κ. πελάτας

Ποτὰ Ὁρεκτικὰ	
Οὔζο Μαστίχα κομπλέ	15
Βερμούτ	20
Τζίν	25
Ἄμερ Πικόν	20
Φερνέτ Μπράνια	25
Κίνα	20
Κονιάκ	
Μαρτέλ	25
Καμπά	15
Παγωμένα Ποτὰ	
Πιπερμάντ Γλασέ	20
Λεμονάδα Πορτοκαλάδα	15
Σιρόπια διάφορα	20
Οὔζακι	
Τζών Οὐώλκερ	22,50
Μπλάκ Οὐάιτ	,
Ἱαματικὰ νερὰ	
Περιέ	15
Σόδα-Σάριζα	15
Λικέρ	
διάφορα	19

Οἶνοι Ἑλληνικοὶ	
Δεμέτιχα	34
Τουρ-λά Ρέν	34
Μαρκό	30
Μποφίλια	30
Καμπά	30
Οἶνοι Γαλλικοὶ	
Γκράβ	113
Σαμπλι	113
Μεντόκ	113
Οἶνοι ἐπιδόρπιοι	
Μαυροδάφνη	56
Μαντέρα-Μαλάγα	113
Μαρσάλα Πόρτο	113
Σαμπάνιες	
Τ.Ι.Μοὺμ(γχορτόν ρουζ)	359
Σ.Τ. Μαρόν	350
Πομμερὺ Γκρεκὸ	359
Καρτ. Ρόζ	300
Μπύρα	
Φιξ	26,50

Σαντουέτς	
Ζαμπόν	15
Ψητό	15
Ροκφόρ	15
Διάφορα τυριά	10
Χαδιάρι	15
Ὁρτέδρ	
Χαδιάρι 26,50 Ζαμπόν	22,50
Ἄντσούγιες	30
Σαρδέλες	25
Πίκλες	20
Ροκφόρ	9
Βίτσερης	9
Βούτυρο	10
Κασέρι Φέτα	8
Ἑλιές Πατρῶν	8
Αὐγὸ	5
Ψητὰ	
Ἄρνάκι- Χοιριδίον	18
Γαλόπουλο	25
Σαλάτες ἐποχῆς	6
Ὁπωρ. Μήλα 5 Πορτοκάλια	7,50